

Sammen om byerne

Kvalitativ del af bylivsanalyse

Marts 2021

1. udgave, 1. oplag, 2021

© Designskolen Kolding

Ågade 10, 6000 Kolding

+45 76301100

Projekt: Et samarbejde mellem Esbjerg Kommune og Designskolen Kolding,
Lab for Bæredygtighed & Design, 2020-2021

Projekttitel: Sammen om byerne - Kvalitativ del af bylivsanalyse

Redaktion: Alexandra Harder Lindek, Signe Brøchner & Thomas Binder

Korrektur: Thomas Binder, Anne-Mette Hummel Holm

Layout: Marie Louise Rahbek

Fotos: Signe Brøchner, Alexandra Harder Lindek, Stupid Studio, Maria Viftrup, Palle Skov

ISBN: 978-87-93416-57-4

Udgiver: Designskolen Kolding, Lab for Bæredygtighed & Design

INDHOLDSFORTEGNELSE

4	Forord	46	DEL 2 : DESIGNFAGLIG
5	DEL 1 : PROCESSEN	47	Indledning
6	Baggrund	48	Kontekst
7	Formål	50	Rammer
8	Samarbejdspartnere & andre interessenter	51	Dialogværktøj
10	Designfaglig relevans	54	Konklusion
11	Projektplan & Forberedelse	56	Litteraturliste
14	Undersøgelsen		
18	Sam-skabelse (De 3 Netværk)		
20	Forskelle & Ligheder på tværs af netværk		
22	Fælles Tematikker		
23	Invitation & Værtskab		
26	Mindsæt & Værdier		
27	Fællesskab & Mødesteder, Huset		
29	Handelsfællesskab		
31	Tilgængelighed		
33	Byen & Naturen		
35	Ro i byen		
36	Netværk & Entreprenørskab		
38	Kigge ud & Sammenligne		
40	DNA & Særkende		
43	Opsamling på tematikker og historier		
45	Anbefaliger & Next steps		

Forord

Bylivet er i disse år under forandring. Forbrugsmønstre ændrer sig, nye butikstyper vinder frem og nye grupper af borgere som f.eks. unge under uddannelse eller familier, hvor børnene er flyttet hjemmefra, tager byen til sig på nye måder, og har nye forventninger til, hvad byen kan tilbyde. Vi ser en ny form for brogethed i bylivet, hvor byens rum bruges på mange forskellige måder, og hvor nye initiativer og nye netværk står på spring, for at være med til at skabe en attraktiv by.

Som del af et partnerskab med Esbjerg kommune er vi på Designskolen Kolding blevet inviteret til at bidrage til Esbjerg Kommunes bylivsanalyse, der netop adresserer disse forandringer. I tæt dialog med kommunens planmedarbejdere har vi identificeret netværk i butikslivet, blandt byens unge og i byens kulturinstitutioner, der hver på deres måde har perspektiver på byens forandring, der bør høres og sættes i spil for at forstå, hvor bylivet i Esbjerg er på vej hen.

Vi har mødt disse netværk til stafetsamtaler, hvor den enkelte samtalepartner har vist os steder i byen, som de finder særligt værdifulde, og hvor samtalerne er mundet ud i stafetter til de næste i netværket, der ikke bare forholder sig til byen, som den er, men også som den kunne være. Det har givet indsigter, som vi tror, kan blive værdifulde, og samtalerne har vist en entusiasme i forhold til at blive hørt og inddraget, der kan trækkes på, når arbejdet går videre.

Resultaterne af de mange stafetsamtaler har vi stillet sammen i en præsentation til projektets styregruppe, og denne præsentation er

grundlaget for nærværende rapport, der også bidrager til den fortsatte vidensudvikling omkring dialog og sam-skabelse i den grønne omstilling, som vi løbende er optaget af på Designskolen Kolding.

Det Esbjerg, der kommer til syne på tværs af butikker, kultur og unge, er en selvbevidst by, hvor råhed og industri møder natur og fællesskab. Det er en by med handlekraft og gå-på-mod, men også en by med brydninger mellem gamle og nye syn på bylivet. Først og fremmest viser stafetsamtalerne imidlertid, at brogethed og fællesskab ikke er modsætninger, men et afsæt for nye initiativer og nye netværk, der kan sætte deres præg på byen.

Vi ser frem til at følge den udvikling, som Esbjerg Kommunes bylivsanalyse kan være med til at sætte i gang, og vi er glade for, med projektet, at bringe designerens faglighed i spil i forhold til at skabe involvering og engagement omkring de store udfordringer, som bylivet står overfor i disse år.

Thomas Binder
Professor, PhD.
LAB for Bæredygtighed & Design
Designskolen Kolding

DEL 1

PROCESSEN

Baggrund

Projektet udspringer af et ønske om at styrke bylivet i byerne i Esbjerg Kommune (Ribe, Bramming, Esbjerg og opland), og således gøre kommunen mere attraktiv.

Det samlede projekt består af **3 faser**:

Detailhandelsanalyse
Bylivsanalyse
Implementering/anvendelse

Detailhandelsanalyse er udført af ICP, og den kvantitative del af bylivsanalysen udføres af Exometrics, hvor Designskolen Koldings bidrag i projektet er den kvalitative del af bylivsanalysen.

Designskolen Koldings del af analysen 'Sammen om Byerne' bygger ovenpå et pilotprojekt i Middelfart gennemført i efteråret 2020. Undersøgelsen vil generere viden om brugen af dialogværktøjer, videreudviklet specifikt til projektet. Et værktøj, som er udviklet til at vække historier om initiativer og visioner, som afsæt for en samtale om fremtidens by. Vores mission er at skabe rum og atmosfære for, at en fælles dialog kan udfolde sig. Vi vil bringe de gode-, de interessante-, de unikke-, de skæve historier om byen til syne, og således generere viden. Ydermere lægges der vægt på at italesætte projektet som et fællesskabsprojekt, for at styrke ejerskabet blandt interessenterne.

Formål

Formålet med projektet er gennem stafetsamtaler at frembringe de gode historier om byen, og skabe et fælles grundlag for et videre arbejde mod attraktive og levende bymidter i Esbjerg Kommune.

Stafetsamtalerne skal skabe et kvalitativt materiale om brogetheden af bylivet i Esbjerg Kommune med vægt på historier om og blik på Tid, Rum og Fællesskab i bylivet, der peger frem mod mulige forandringer. Det er en central antagelse, at bylivet opleves og udfolder sig forskelligt i byens forskellige netværk, men også at stafetsamtalerne, i og mellem disse netværk, kan afdække muligheder for bylivet, som ikke fanges i en mere kvantitativ undersøgelse. Sammen med Esbjerg Kommune er det besluttet at udføre samtaler i 3 netværk: butiksliv, kulturliv og 'ungeliv/studerende'.

Hvert af de 3 netværk (nævnt ovenfor), bestående af 3-6 aktører, vil skabe et godt kvalitativt bidrag til bylivsanalysen samtidig med, at de også kan være en første afprøvning af, hvordan en mere omfattende dialog med aktørerne i bylivet på et senere tidspunkt kan støtte udviklingen af (rammer for) bylivet i kommunen. Det er ikke et mål at opnå egentlig repræsentativitet gennem samtalerne, men i højere grad at møde og forstærke stemmer og samtaler i bylivet, der kan bidrage til at synliggøre bylivets potentialer.

Stafetsamtalerne vil også naturligt kunne danne udgangspunkt for en eller flere workshops i næste fase af kommunens arbejde, ligesom en tilsvarende proces vil kunne gennemføres i Bramming og Ribe.

Overordnet har vi, med styrkelse af bylivet som mål, haft 6 sigter for indsamling af de kvalitative indsigter (tid, rum, fællesskaber, kvaliteter, muligheder og udfordringer). De indsamlede indsigter bruges til den kvalitative delanalyse, men indikationer herfra bruges også som afsæt for Exometrics kvantitative del af bylivsanalysen. Et bredere syn på bylivet, hvor detailhandelsanalysen kobles med en bylivsanalyse, sikrer mere langsigtede perspektiver.

Målet er, at historierne skal være med til at hjælpe Esbjerg Kommune til at udvikle bæredygtige tiltag, som skal styrke bymidterne i kommunen, hvor detailhandelen på nuværende tidspunkt er udfordret af eksempelvis et stigende antal tomme butikslokaler, hvilket kan være en konsekvens af øget onlinehandel. Dog viser ICP's detailhandelsanalyse, at på trods af færre butikker i byen er det samlede butiksareal steget (Esbjerg Kommune Detailhandelsanalyse, 2021). Yderligere er privatforbruget, på grund af corona-krisen, nedadgående. Det svækker bymidtens levedygtighed, og hermed også de sociale aspekter af møder på tværs af befolkningsgrupper, hvor erfaring og viden udveksles (KL, 2020). Ydermere ønskes der en større befolkningstæthed i Esbjerg bymidte, herunder flere tilflyttere og fastholdelse af nuværende borgere.

Samarbejdspartnere & andre interessenter

Projektet er et samarbejde mellem Esbjerg Kommune og Designskolen Kolding, og er et delprojekt under den overordnede partnerskabsaftale med Esbjerg Kommune (indgået i 2020), hvor målet er at udforske, hvorledes design kan understøtte fremtidens velfærdsmedarbejdere i at facilitere aktiviteter og menneskelige relationer, som holder borgerne livsglade, sunde og engagerede. Dermed ønsker parterne at bidrage til både den nationale og internationale vidensopbygning om design af velfærds-løsninger.

I det konkrete projekt har Esbjerg Kommune udpeget en styregruppe, en projektgruppe, samt en projektleder. Fra Designskolen Kolding har to designere fra 'Lab for Bæredygtighed og Design' indgået, sammen med studentermedhjælpere fra medio november 2020 til medio marts 2021, under supervision af Professor Thomas Binder. Skolens Prorektor Anne-Mette Hummel Holm er medlem af styregruppen.

Projektejer

Erik Jespersen, Direktør for Teknik & Miljø.

Styregruppen

Erik Jespersen, Direktør for Teknik & Miljø.

Jesper Schlüter, Leder af Byudvikling og Økonomi.

Morten Harder, Stadsarkitekt, By- & Arealudvikling.

Ole Beck Andersen, Leder af Kommuneplan & Klima.

Brigitta Christensen, Formand for Esbjerg Cityforening.

Susanne Nordenbæk, CEO Business Esbjerg og Nordicals ejendomsmægler.

Grethe Erichsen Johnsen, CSR ansvarlig Restaurant Dronning Louise og medlem af bestyrelsen for Horesta Syddanmark.

Anne-Mette Hummel Holm, Prorektor, Designskolen Kolding.

Thomas Rødgaard Poulsen, Leder af Udvikling & Analyse, Teknik & Miljø.

Martin Bachmann, Erhvervsmægler, Nordicals.

René L. Madsen, Erhvervsmægler, Nordicals.

Projektgruppen

Thomas Rødgaard Poulsen, leder af Udvikling & Analyse, Teknik & Miljø.

Nina Woge Skov, Projektleder og udviklingskonsulent, Teknik & Miljø.

Monica Stoye, Kommuneplanlægger, By- & Arealudvikling.

Brit Brus, Kommunikationskonsulent, Politik & Kommunikation.

Randi Høxbro, Udviklingschef Business Esbjerg.

Butiksejere fra Bramming.

Lise Retbøll, Centerchef, Sæddingcentret.

Thomas Binder, Professor, PhD, Designskolen Kolding.

Signe Brøchner, Designer og forskningsassistent, Designskolen Kolding.

Alexandra Harder Lindek, Designer og forskningsassistent, Designskolen Kolding.

Aktører i de 3 netværk

Samtlige aktører i de 3 netværk (butiksliv, kulturliv og ungeliv) har deltaget på frivillig basis, og har vist stort engagement på vegne af kommunen. Hver aktør har brugt tid på korrespondance og møder, samt forberedelse hertil, eksempelvis i form af planlægning af en rute i byen til byvandring. Her havde de fleste forberedt en hel rute og ikke kun et sted, som var det, vi oprindeligt havde inviteret til. Nogle aktører er inviteret på grund af deres profession, og har i deres bidrag taget udgangspunkt i denne, mens andre (især de unge) har deltaget som almindelige borgere i byen.

Designfaglig relevans

Projektet vil undersøge og udvikle dialogværktøjer, som kan bruges i dialog med borgerne i byen i fasen før et projekt besluttet, det vil sige pre-projekt. Dette afprøves konkret i forbindelse med frembringelsen af det kvalitative materiale til Esbjerg Kommunes bylivsanalyse.

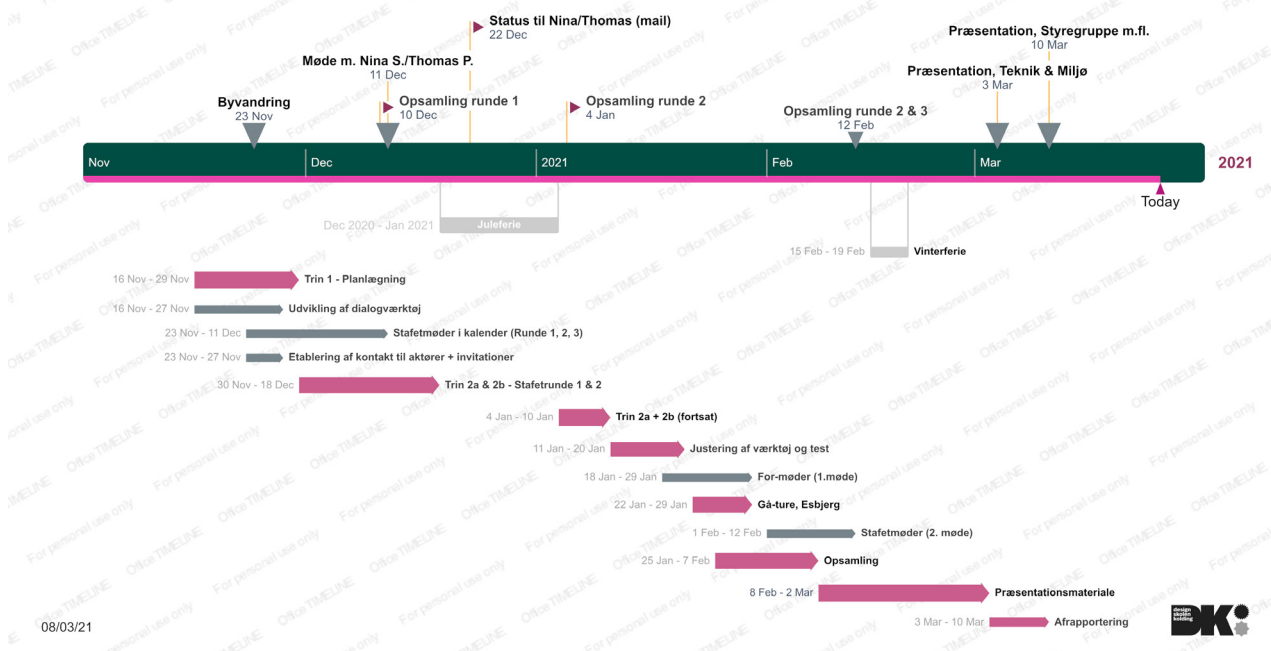
Projektet vil undersøge, hvordan samtaler med aktører på tværs af byen kan identificere mulige tematikker, som kan danne grundlag for det videre arbejde mod styrkelse af bylivet i Esbjerg.

Projektet vil generere viden om brugen af designtænkning, designmetoder og dialogværktøjer mellem borgere og velfærdsmedarbejdere i offentlig regi.

Projektplan & Forberedelse

Sammen om byerne - stafetsamtaler

Projektet er blevet gennemført i 3 faser. De oprindelige 3 faser var planlagt til at strække over 8-10 uger, og var fordelt som følger: første fase - etablering (1-2 uger), anden fase - udførelse (4-5 uger) og tredje fase - opsamling (2-3 uger).

Forud for faserne blev der afholdt 3 planlægning-/afstemningsmøder (24. aug., 28. aug., 5. nov. 2020).

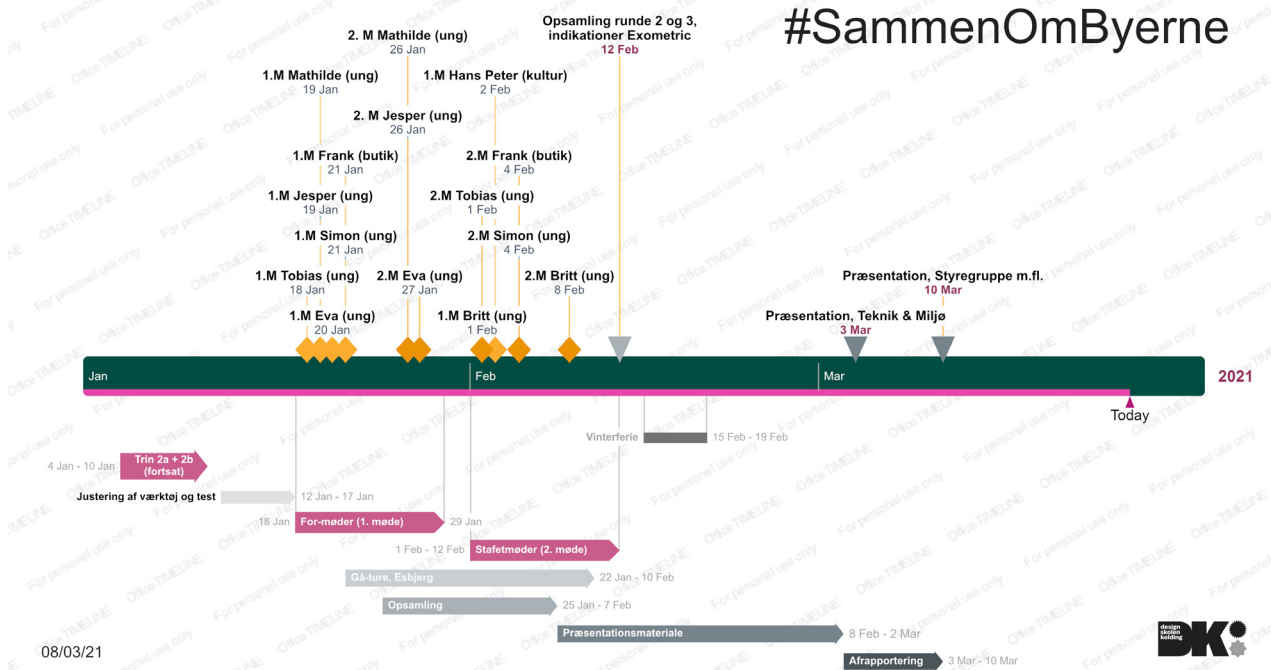
Første fase omfattede samtaler og indledende rundvisning med kommunens medarbejdere. I dette trin blev der etableret kontakt til aktører til netværkene af kommunen og rammen for dialogværktøjer aftalt, herunder præcisering af samtaletemaer.

I anden fase blev de tre runder stafetsamtaler med aktørerne gennemført og tilhørende instagram profil pr. netværk blev oprettet. Der blev løbende afholdt afstemningsmøder med Nina og Thomas fra Teknik og Miljø i denne fase.

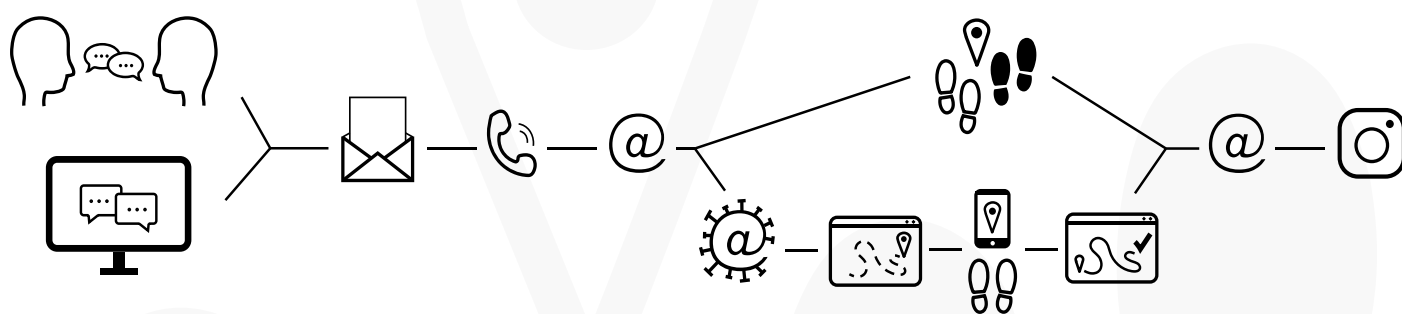
I tredje og sidste fase blev materialet fra stafetsamtalerne opsamlet og analyseret til en visuel præsentation og en rapport til styregruppen, herunder afstemningsmøde med Nina og Thomas, samt præsentation for Teknik & Miljø efterfulgt af præsentation for styregruppen.

Den første kontakt til aktørerne foregik via mail fra kommunen og et efterfølgende telefonopkald fra Designskolen Kolding. Aktørerne blev udpeget af Esbjerg Kommune ud fra en ønskeliste over aktørtyper fra Designskolen Kolding. Inden stafetsamtalen modtog hver aktør en mail om tid og sted, hvorefter stafetsamtalen foregik som byvandring. Til sidst i samtalen bad vi den pågældende aktør om at opsummere samtalen i en stafet til den næste aktør og et billede til instagram. Efter hver stafetsamtale modtog aktøren en opfølgende mail med stafet/budskab og billede til godkendelse.

#SammenOmByerne

Grundet COVID-19 blev den oprindelige plan dog skubbet 4 uger til medio marts, og dialogværktøjet/metoden blev omdannet til et online format. Dette betød, at processen også forandrede sig (se figur nedenfor).

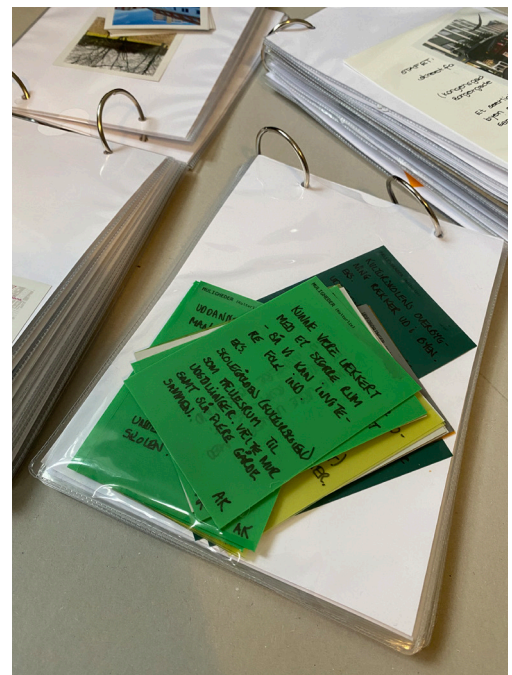

Gåturen i byen sammen med aktøren blev delt i 3 og erstattet af 2 online møder, skærmdeling og en byvandring uden aktøren. Først blev et kort møde af 15 min. afholdt for at aftale et sted eller en rute, samt en overordnet gennemgang af opmærksomhedspunkter. Efterfølgende gik vi ruten alene i byen som forberedelse til et afsluttende møde af 1 times varighed, hvilket gjorde det ud for den fysiske byvandring med de foregående aktører.

Stafetsamtalerne havde karakter af fortløbende dialoger, hvor deltagerne lod spørgsmål og iagttagelser gå videre fra en samtale til den næste. Rækkefølgen af samtaler indenfor hvert netværk blev løbende bestemt ud fra mulighederne i den enkelte aktørs kalender og hverdag.

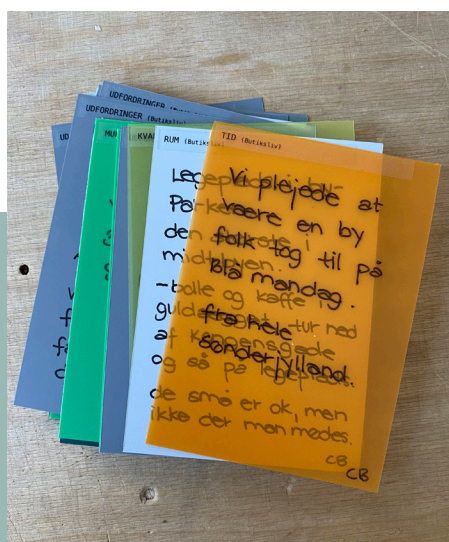
Undersøgelsen

Samtalen initieres af et visuelle dialogværktøj som allerede i samtalen fastholder samtalepartnerens 'svar'. Værktøjet er udviklet specifikt til opgaven af Designskolen Kolding, og dialogerne dokumenteres og bearbejdes løbende fra stafet til stafet.

De 6 sigter om fællesskaber, rum, tid, kvaliteter, muligheder og udfordringer var vi særligt nysgerrige på. De blev opsamlet på dialogkort med tilhørende farve-, rækkefølge- og aktørkode (se billede nedenfor).

Nogle indsigter kan placeres under flere sigter. I de tilfælde har vi taget os den frihed at vælge det sigte, som vi mener har størst betydning i sammenhæng med de resterende indsigter. Ligeledes kan nogle indsigter tolkes i både positiv og negativ retning eller være både en mulighed og en udfordring. Grundet COVID-19 er de første kort fysiske og de sidste digitale, derfor er der variation i farverne.

Farve & Tema

Tid - orange
Rum - lysegrå
Kvaliteter - gul
Muligheder - grøn
Udfordringer - mørkegrå
Fællesskaber - mørkegrøn

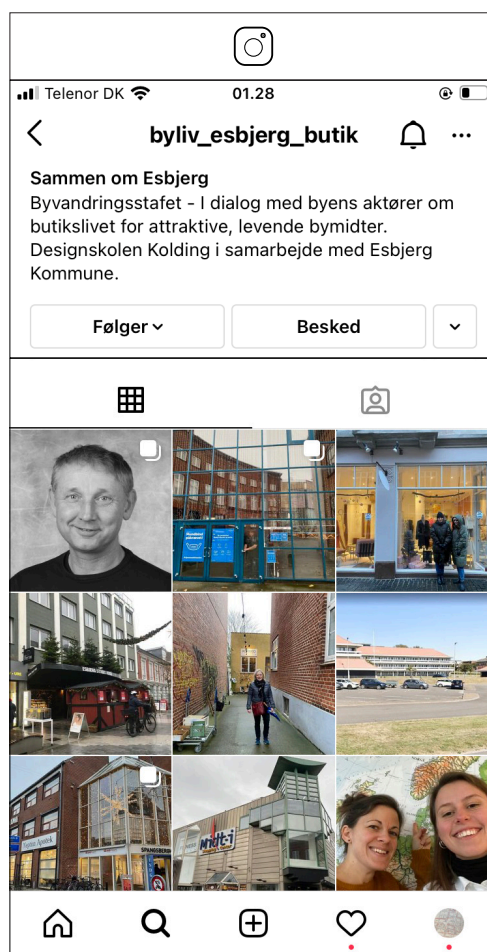
Stafetsamtalen afsluttes med formulering af et nyt budskab eller et spørgsmål (stafetten), der skal inddrages i den næste stafetsamtale.

Den femte byvandring i stafetten var med Frank Leed, indehaver af 3 photocare butikker i Esbjerg kommune.

Frank bragte følgende stafet ind i samtalen:

'FRA VADEHAV, TIL BY, TIL HAV – vi skal stå sammen og være fælles om projektet understøttet af turistinformation og ambassadører, som kan formidle hvad Esbjerg kan. Naturens skønhed skal fremhæves og bindes sammen med oplevelser i byen – hvor kvaliteten skal højnes!'

#sammenombyerne #mitesbjerg #mitribe #mitbramming #sammenervistærkere #frahavtilby #designskolenkolding #labforsustainabilityanddesign

Undervejs i forløbet har hvert netværk været understøttet af en instagramprofil med tilhørende hashtags. Profilerne har haft til formål at opsamle budskaber fra aktørerne, samt at samle og fastholde netværkene.

Instagram

byliv_esbjerg_butik
byliv_esbjerg_kultur
byliv_esbjerg_ung

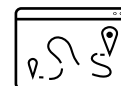
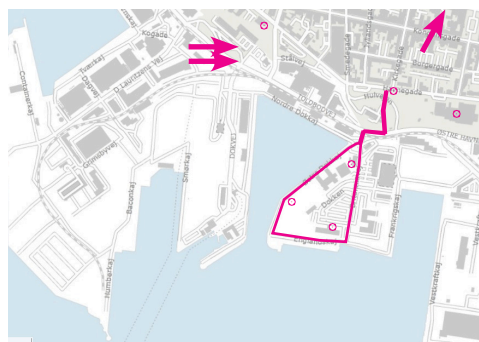
Instagramprofilen har yderligere gjort det muligt for medvirkende aktører, og andre interesserede, at følge med i både forudgående samt efterfølgende stafetter i samtalen. Vi har kunnet se, at aktørerne har brugt profilerne, særligt efter vores samtale.

Efter samtalen er profilen blevet opdateret med billede af aktøren, billeder af det valgte sted og/eller rute i byen, samt den stafet aktøren vil bringe videre i samtalen.

Gennemgang af stafet proces ses ved de tre billeder til højre.

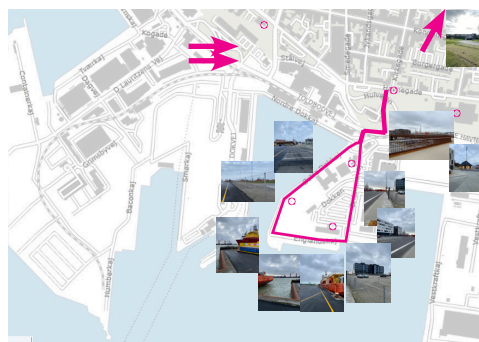
Den enkelte stafetdeltager 'svarer' på stafetspørgsmålet ved at udpege og vise det landskab i tid og rum, de ser som særligt vigtige for bylivet, og ved at dele historier om de fællesskaber, de finder, har særlig betydning for bylivet, som de kender det.

Stafetformatet, hvor vi lytter til en stemme fra byen ad gangen, gør at alle stemmer høres i lige stort omfang, modsat det gængse workshopformat, hvor der kan være større tendens til hierarki blandt deltagerne. Ligesom tidsperspektivet er udstrakt over nogle uger. Samtidig giver det os også mulighed for at bringe andre aktørers udsagn ind i samtalen på passende tidspunkter.

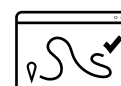
Formøde af 15 min. varighed

– Gennemgang af rute og opmærksomhedspunkter.

Byvandring

– Gåtur (uden aktør)

Stafetmøde af 1 times varighed

– Samtale via dialogværktøj.

Flere eksempler på stafetter fra Instagram.

byliv_esbjerg_ung Den første byvandring var med Jesper Asp fra Syddansk Musikkonservatorium i Esbjerg.

Han bragte følgende stafet ind i samtalen:

'Måske mit blik er et andet, fordi jeg ikke kommer fra eller bor i byen. Jeg oplever mange som er glade for byen og stolte af deres ophav, men oplever også at udefrakommende nogen gange lige skal overbevises om Esbjergs kvaliteter og mærke mulighederne på egen krop. Esbjerg by foregiver ikke at være andet end den er – ikke prætentøs, men meget nøgtern og ærlig. Det er oftest i forsøget på at sammenligne byer eller måle ud fra bestemte kriterier, Esbjerg kommer til kort. Det er ufrugtbart. Lad os se på muligheder, styrker og egenart. Det kunne være spændende at lave et positivt prædikat, som synliggør noget af det byen kan. Dens drive og kunstneriske entreprenørskab. Hvad vil det sige at være fra Esbjerg? Lad os tale stedet op.'

#sammenombyerne #mitesbjerg #mitribe #mitbramming #sammenervistærkere #ladostalestedetop #designskolenkolding #labforsustainabilityanddesign

7 u.

3 Synes godt om

26. JANUAR

byliv_esbjerg_kultur Den anden stafet, som blev givet videre i samtalen var fra Christiane Finsen:

Hvad er det offentlige rum? – hvordan skal det formes, og hvem definerer det? Det skal vi have en snak om! Vi skal have ambitioner på fællesskabets vegne. Vi skal turde at være mere originale og skabe meningsfulde helheder med kvalitet og substans. Oplevelser i byen skal give nye perspektiver. Her spiller kunsten en afgørende rolle.

#sammenombyerne #mitesbjerg #mitribe #mitbramming #sammenervistærkere #hvaderdeoffentligerum? #meningsfuldehelheder #designskolenkolding #styrkbylivet #labforsustainabilityanddesign

8 u.

1 Synes godt om

18. JANUAR

byliv_esbjerg_ung Den anden byvandring var med gymnasieelev Mathilde Plantener.

Hun bragte følgende stafet ind i samtalen:

'Vi skal til at se mere indad – ikke indadvendt – men vi skal finde vores styrker, finde ud af hvem vi er, før vi kan fortælle andre hvorfor de skal komme. I den proces tror jeg, vi vil opdage en masse uudforskede potentialer, og når vi gør det, er der allerede en masse midler til at støtte op om unges initiativer, som på den måde får vi et bedre afsæt.'

#sammenombyerne #mitesbjerg #mitribe #mitbramming #sammenervistærkere #voresstyrke #designskolenkolding #labforsustainabilityanddesign

7 u.

3 Synes godt om

27. JANUAR

byliv_esbjerg_kultur Den tredje stafet, som blev givet videre i samtalen var fra Arne Gundestrup og Richardt Dethlefsen.

'Esbjergensere sætter pris på gratis ting og er ikke imponerede af noget – vi gør det bare, derfor skal tilflyttere tale med tidligere tilflyttere, fordi de ser tingene med andre øjne. Successer her er fiaskoer andre steder og omvendt.'

#sammenombyerne #mitesbjerg #mitribe #mitbramming #sammenervistærkere #vigordetbare #designskolenkolding #styrkbylivet #labforsustainabilityanddesign

7 u.

1 Synes godt om

27. JANUAR

byliv_esbjerg_ung Den tredje byvandring i stafetten var med Eva Pørtner, psykologi studerende på AU, kæreste til studerende på musikkonservatoriet og tilflytter til Esbjerg.

Hun bragte følgende stafet ind i samtalen:

'Et ønske for byen – jeg ville ønske en bedre sammenhæng mellem byen og naturen generelt – det var det jeg troede jeg ville møde, da jeg kom til Esbjerg – men det er svært at komme derud. Den offentlige transport er elendig. Hvis man er vant til nemt at kunne gå ud i naturen, så tror jeg mange vil savne det. Det er svært at finde gode gåture inde fra centrum af byen uden at skulle køre i bil først. Infrastrukturen er svær her.'

#sammenombyerne #mitesbjerg #mitribe #mitbramming #sammenervistærkere #ønskarsammenhængmellembyognatur #designskolenkolding #labforsustainabilityanddesign

7 u.

7 Synes godt om

27. JANUAR

Sam-skabelse

De 3 netværk

Byvandring med aktørerne

Aktørerne i de 3 netværk var valgt ud fra et ønske om at få en spredning på tværs af byen, både på tværs af aktører med oprindelse i Esbjerg og tilflyttere, på tværs af offentlige, sociale og private virksomheder, organisationer og institutioner og iværksættere, samt overordnet at finde aktører med tilknytning til de pågældende 3 netværk. Flere aktører ville kunne have deltaget i mere end et netværk. I disse tilfælde har vi valgt det, de repræsenterede bedst sammen med de andre aktører.

Butiksnætværk (rød)

Butiksejer (3 butikker), tilflytter

Social økonomisk genbrugsbutik, konstitueret leder

2 Butiksejere, en hjemvendt efter 11 år

Restaurantejer

Butiksejer (3 butikker), tilflytter

Kulturnætværk (grøn)

Uddannelsesinstitution, leder

Museums inspektør, tilflytter

Kreativt værksted på kulturinstitution, 2 frivillige

Ungenætværk (blå)

Videregående uddannelsesinstitution medarbejder

Gymnasieelev, kulturel ungdomsfond frivillig

Videregående uddannelse AU, studerende, tilflytter

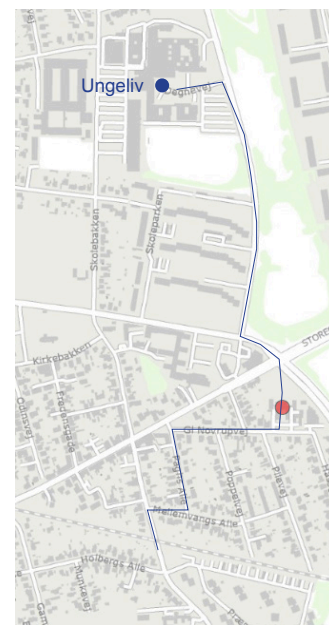
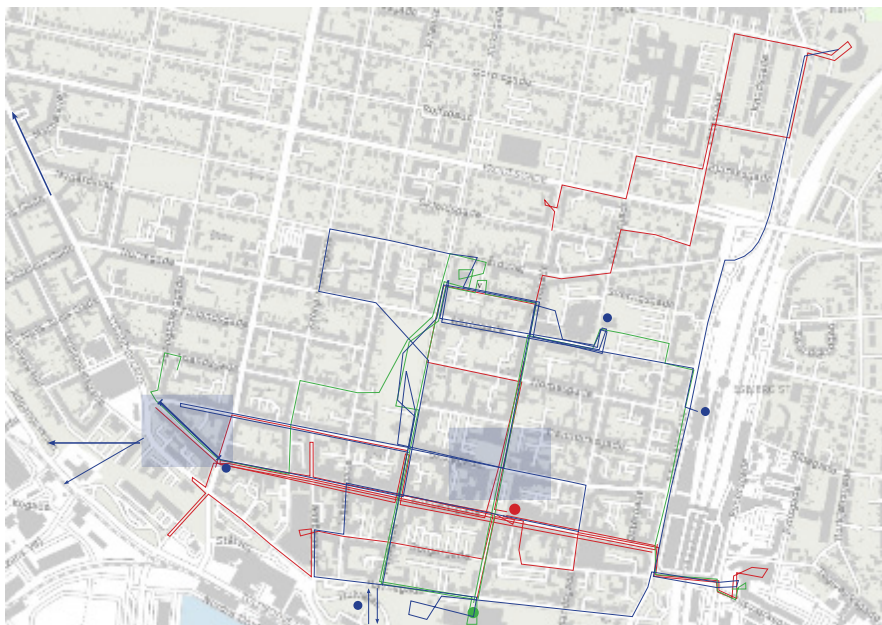
Videregående uddannelse, studerende, tilflytter, kulturel ungdomsfond frivillig

Selvstændig iværksætter, hjemvendt efter studie i KBH

Frivillighus, leder

Ved begyndelsen af hver stafetsamtale mødtes vi med aktøren på et udvalgt sted for netværket - i hvert fald i de to første gennemførte netværk, 'Butiksliv' og 'Kulturliv'. Herfra fulgtes vi med aktøren rundt i byen enten til deres udvalgte sted eller rute. 'Butiksnætværket' startede på Torvet foran Midt-I Shoppingcenter. 'Kulturnætværket' tog udgangspunkt på pladsen foran Esbjerg Museum og Esbjerg Musikhus. I de to netværk erfarede vi, at aktørerne havde fuldt fokus på det, de hver især havde planlagt at vise os, så det fælles udgangspunkt ikke havde betydning. Derfor gav vi aktørerne i 'Ungeliv/studerende', samt en enkelt aktør fra Butiksnætværket, frit spil til at vælge startsted i forbindelse med, at stafetsamtalerne blev justeret til onlineformat.

Hvert netværk er repræsenteret i nedenstående kort med hver sin farve.

Butiksliv, **røde** ruter
Kulturliv, **grønne** ruter
Ungeliv/studerende, **blå** ruter

De fleste ruter koncentrerede sig meget tæt på centrum, og kun med 2 aktører fra 'ungeliv' blev vi ledt til henholdsvis Østerbyen og ned på havnen.

På kortet ses det at aktørerne på 'Butiksnetworket' koncentrerede sig meget om Kongensgade og livet omkring sidegaderne. Især for 'Ungeliv/studerende' og 'Kulturnetworket' havde mødestederne på tværs af network stort fokus.

Forskelle og Ligheder på tværs af netværk

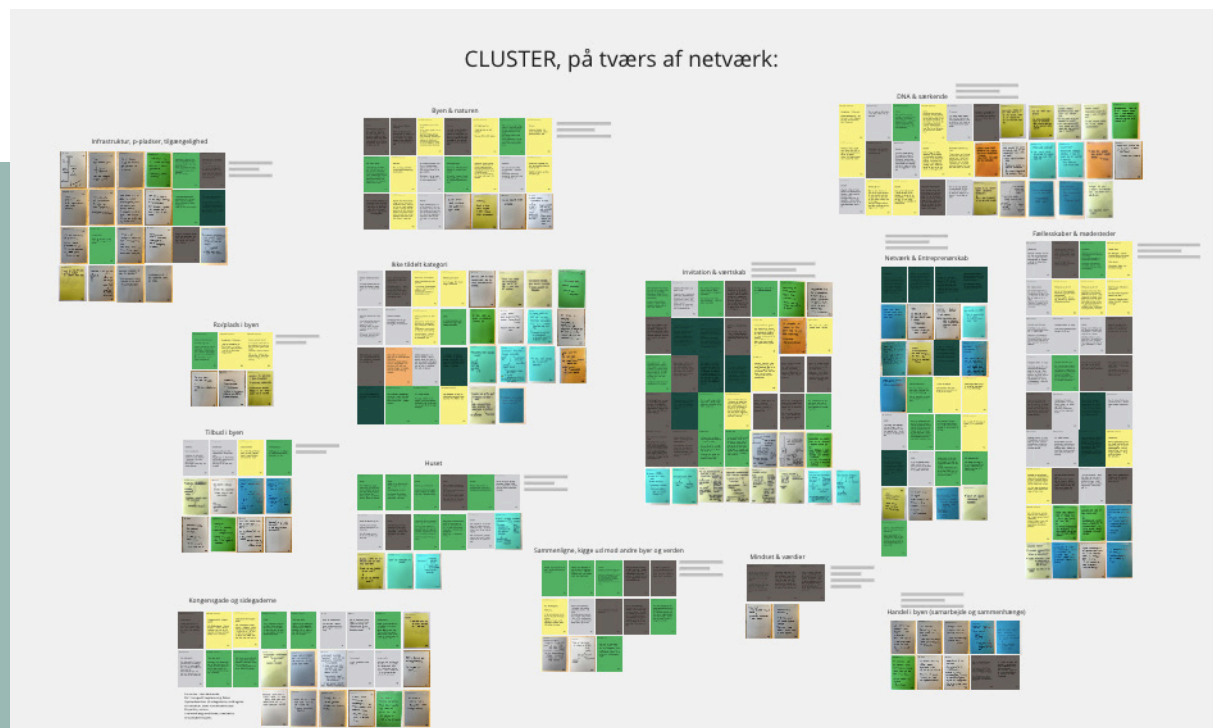
På tværs af hvert netværk opstod der fælles tematikker og interessefællesskaber ved, at vi først sammenholdt og grupperede de udfyldte dialogkort fra hvert netværk. Her så vi, at de fleste tematikker gik igen med få undtagelser, så som at 'Huset' ikke indgik som en tematik i 'Butiksnetværket'. Da det blev tydeligt for os, at blikkene fra de forskellige netværk bidrog til de samme tematikker med forskellige vinkler, så der netop opstod brogede historier, valgte vi at samle indsigterne fra alle 3 netværk under de fælles tematikker (se de 3 billeder nedenfor samt de fælles tematikker).

Netværk for netværk:

De 3 netværk grupperet i tematikker hver for sig.

Netværk på tværs:

De 3 netværk samlet i fælles tematikker.

Når dialogkortene grupperes ud fra de 6 sigter, ses det, at der ikke er meget fokus på 'tid', ellers er det stort set ligeligt fordelt.

De 6 sigter, dialogkort fra samtaler i alle 3 netværk.

Fælles Tematikker

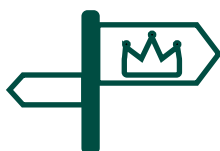
Invitation &
Værtskab

Netværk &
Entreprenørskab

Fællesskaber &
Mødesteder

Kongensgade &
Sidegaderne

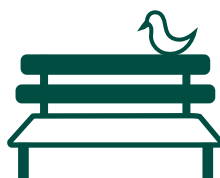
Handelsfællesskab

Huset

Byen & Naturen

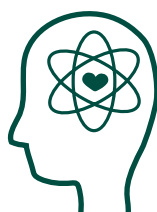
Ro i byen

Tilgængelighed

DNA &
Særkende

Mindset &
Værdier

Kigge ud &
Sammenligne

Invitation & Værtskab

Gennem samtalerne har vi set indikationer på at invitationen til at være med, være en del af byen og lokale fællesskaber, er vigtig både for nuværende borgere og for tilflyttere. Med invitation mener vi kommunikation om, at noget findes, at noget er særligt, og hvordan man finder det, eller bliver en del af fællesskabet. 'Hvad skal jeg lægge mærke til?', 'hvilken vej skal jeg gå og med hvem?' og 'hvor er sammenhængene?'

FÆLLESSKABER (Ung/Studerende)

Interessant at se, hvad folk køber ind her. Det er noget helt andet end Aarhus – alt det modsatte. Ikke øko og generelt de billigste, ingen tanke om tilsætningsstoffer m.m. Det synes jeg er svært her. Jeg føler mig fremmed ift., hvad jeg sætter pris på.

CU

KVALITETER (Ung/Studerende)

Tobias er her for uddannelse – Esbjerg er det eneste sted man kan tage denne uddannelse – jeg har planer om at blive. Nu har jeg opbygget et netværk her, og jeg sidder med i en masse spændende ting. Fordi jeg har været med i mange ting, har jeg fået lov at være med i flere ting.

DU

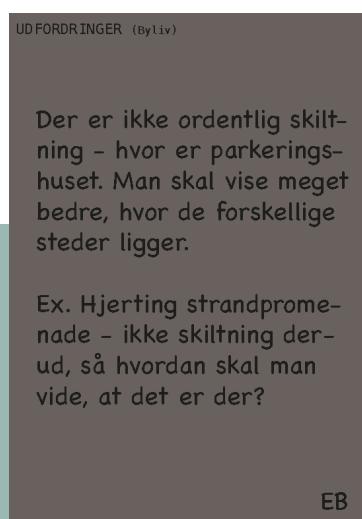
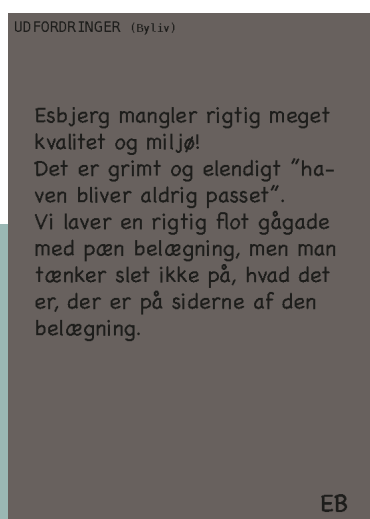
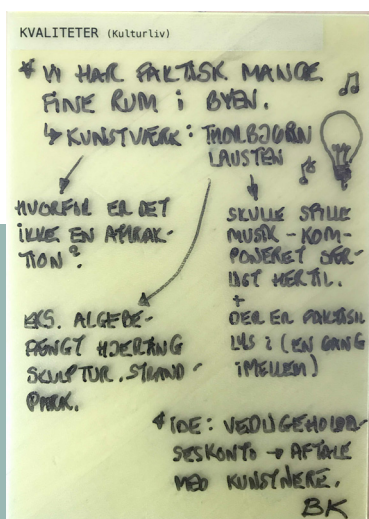
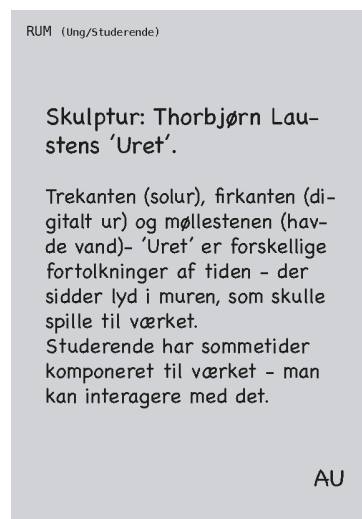
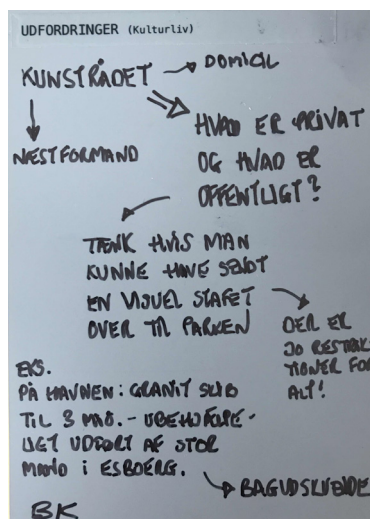
UDFORDRINGER (Ung/Studerende)

Jeg mangler alt der heder familie og venner – det kan Esbjerg jo ikke gøre for. Kulturelt mangler jeg noget, som er mere mig – noget som jeg kan spejle mig mere i.

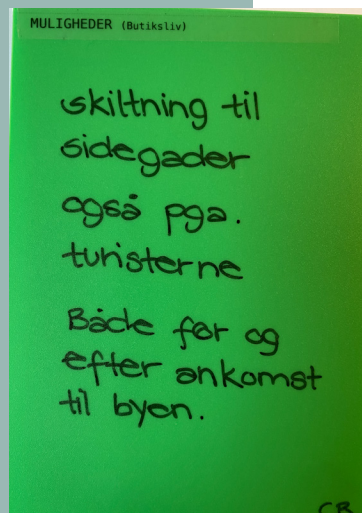
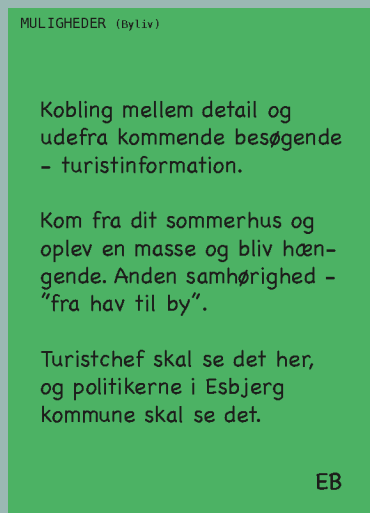
CU

Her er 3 eksempler, alle fra 'Ungeliv', som taler om tilhørsforhold, samt om hvordan netværk og fællesskaber åbner op for flere ting og et stærkere bånd til byen, men også om at føle sig fremmed, hvis man ikke finder det.

Invitationen har ligeledes med værtskab at gøre. Aktørerne efterlyser at byen vises frem, at den holdes pæn, og at man ledes ad den rette vej. Hvordan bliver man draget af noget – inviteret med øjnene (way-finding). 'når du er ved stationen, hvordan ved du så hvor du skal gå hen?'

Disse dialogkort, som er fra alle 3 netværk, omhandler byens rum mellem murene, og hvordan der tages ansvar for dem - både rent vedligeholdelsesmæssigt, men også i forhold til at fortælle om stederne og deres kvaliteter. Én taler om der mangler miljø og kvalitet, men det er ikke det generelle billede, at der mangler noget. Nærmere at der mangler tydelige forbindelser mellem 'steder og borgere' og også mellem 'steder i byen', som giver sammenhængende oplevelser.

Samtidig påpeges det, at det kræver kendskab til egne styrker og muligheder for at kunne invitere folk til at deltage i byen.

UDFORDRINGER (Ung/Studerende)

(Stafet fra Mathilde) 'Se indad':

Der er mange ting i det
- det er ikke så tydeligt
hvad Esbjerg kan, fordi de
måske heller ikke selv ved
det.

CU

MULIGHEDER (Kulturliv)

* GREB: (KUNST
MUSEET)
↳ FOLDES UD I HELE
BYEN.
↳ TÆNK ORIGINALT.
↳ SUBSTANS I BUNDEN.
↳ 'DET ER INTERES-
SANT AT KOMME
TILBAGE TIL!'

BK

KVALITETER (Kulturliv)

(ESBJERG BYPARK)
FORBINDELSE MELLEM BY &
HAVN → VISE SIT SERVEN-
DE!
'OS DER KOMMER UDEFRA
ER TIT DE STØRSTE
AMBASSADØRER!'

BK

Flere aktører lægger vægt på betydningen af at vide, hvem man er, for at kunne kommunikere det særlige ved Esbjerg. Det er ikke så tydeligt, hvad byen kan, samtidig med at mentaliteten gør, at der ikke tales så højt om det. Det orange kort, med sigtet 'tid', taler om, hvordan byen tidligere var en attraktion, og nederste grønne kort, med sigtet 'muligheder', lægger vægt på nødvendigheden af, at Esbjerg skal være værd at genbesøge.

TID (Butiksliv)

Vi plejede at
være en by
folk tog til på
Blå mandag.
fra hele
Sønderjylland.

CB

MULIGHEDER (Ung/Studerende)

Esbjerg begynder i højere og højere grad at positionerer sig som turistmål. De arbejder på tværs af Varde Kommune og Fanø. Man gør, hvad man kan for at få så meget opærksomhed her, som man kan - man skal samarbejde.

'Det grønne strøg' kunne jo i sig selv blive et turistmål.

EU

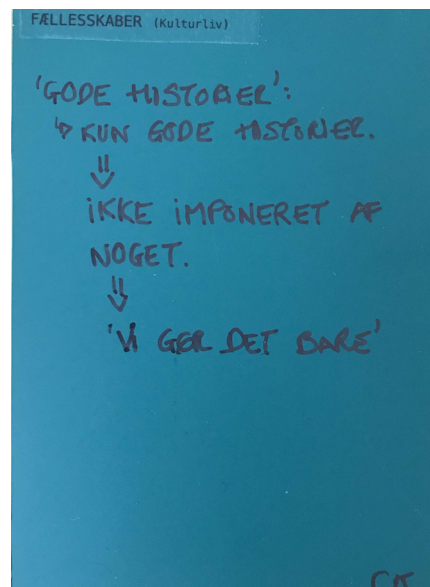
Hvad er privat, hvad er offentlig? Hvem tager ansvar for det gode værtskab?

Vi fornemmer grundlæggende at der er masser af muligheder og sprudlende initiativ.

Mindsæt & Værdier

Vi hører, der er et særligt mindset i Esbjerg. Flere nævner, at vestjyder ikke er imponerede, de praler ikke. Samtidig er der et kæmpe gå-på-mod og en masse individuelt initiativ, som man dog ikke snakker så højt om (som det også refereres til ovenfor). Måske har det noget at gøre med, at man ikke i så stort omfang mødes i byen, men holder sig meget hjemme. Også for at spare penge. Eksempelvis siger en aktør i butiksværket om restauranter: 'vi vil så gerne have, at de er der, men vi bruger dem ikke'.

UDFORDRINGER (Ung/Studerende)

Der er et mindset. Folk bliver hjemme - "Hvorfor skal jeg gå ud og drikke kaffe, når jeg kan lave den hjemme?", men det skal man jo for at komme ud og opleve/opdage, hvad der sker rundt omkring i byen - Når der på caféen er reklame for ex. en koncert osv. Vi kan måske og få ambasadører på det.

EU

UDFORDRINGER (Butiksliv)

Mentalitets-
ændring

Vi (vestjyder)
vil bare spare
penge.

Tænker ikke
lokalt, men hvor
vi kan spare.

CB

UDFORDRINGER (Ung/Studerende)

Janteloven lever godt i Esbjerg. Jeg er selv fra Syd Fyn, og måske er det en som mig, som skal komme og disrupte. Man føler ikke, man er tilpas ved at gå og råbe op om sig selv. Herover holder man sig for sig selv uden at tale om, hvor god man er.

DU

Aktørerne her taler om hvordan man går glip af det lokale byliv ved ikke at deltage, at komme derud - opdage, se og høre, hvad der sker omkring en i stedet for at sidde derhjemme bag lukkede gardiner.

Fællesskaber & Mødesteder, Huset

Der er mange gode steder i Esbjerg, der nævnes i flæng: Esbjerg Street Food, Skolegade, Torvet, I.C. Møllerparken, idrætsanlæg, strandbaren (Dokken City Beach), fredagsbar, foreninger. Det er de fleste enige om, og de er også enige om, at det især er vigtigt at have fælles mødesteder, hvor netværk og grupper blandes, og ikke mindst, at det skal være synligt for folk udefra. Der er et særligt fokus på at skabe rum for de unge studerende, så de bliver ved med at føle sig som en del af byen.

RUM (Ung/Studerende)

"Skal vi gå en tur" "Hvorfor skal vi gå tur, kan vi ikke blive her?" "Hallo, vi skal ud og være i byen". Der er brug for de steder, man dyrker, steder man går til.

EU

KVALITETER (Ung/Studerende)

Mit indtryk er, at børnefamilier er godt dækket ind, det er dem, man ser flest af i bybilledet. Moderne mødre craver café at hænge ud på. Det er deres skyld, at café livet blomstre.

EU

UDFORDRINGER (Ung/Studerende)

Tror der er mange unge der føler de kan bruge byen til ret meget – tror det halter efter gymnasiet.

CU

UDFORDRINGER (Ung/Studerende)

Børn har et tilhørsforhold til byen, og så skal man finde ud af, hvornår de bliver sat af.

EU

Dialogkortene viser en opmærksomhed på, hvordan tilhørsforholdet i byen mindskes fra 'barn i byen' til 'ung i byen' til 'studerende i byen' - relationerne skal styrkes.

KVALITETER (Ung/Studerende)

Streetfood:

Bliver også brugt en masse – ligger tæt på Torvet, så det er også en del af festlighederne. Quiz og bingo aftener har været meget populære – øl og quiz og præmier. For alle aldre.

DU

FÆLLESSKABER (Ung/Studerende)

Unge kan godt lide at tage ud, drikke og tage i byen. Skolegade/Torvet ligger centralt – midt om natten kan man hoppe imellem barerne. Pludselig er der nogen, som råber på den anden side af gaden. Alle mødes. Det er ikke kun for nogle studier, men for alle, så man mødes her meget på tværs.

DU

UDFORDRINGER (Ung/Studerende)

Mange unge føler måske der mangler fællesskaber – for de bliver draget af større fællesskaber (mange unge er draget af de større trends, mad, tro, livsstil...).

eks. Niche i ligesindede – undervise i lokalt miljø, musikskoler og efterskoler.

AU

KVALITETER (Ung/Studerende)

Skolegade og Torvet:

Alverdens restauranter (Frankies). Esbjerg kan tiltrække kæder etc. mod Torvet. I dagslys ses det ikke (barer etc.). I weekenden pulserende ungeliv. Ellers kommer man der ikke (heller ikke nu under corona). Det gamle posthus (Homerun) – også om eftermiddagen – stuetaage, brunch. Restauranter omkring Torvet har det bedst.

BU

FÆLLESSKABER (Ung/Studerende)

De sociale foreninger, idræt, fritids og kultur foreningerne er vigtige! DGI til huse ved UC Syd – man gør noget for bredderne – bare det at foreningerne kan hjælpe til at skabe netværk.

FU

UDFORDRINGER (Ung/Studerende)

Dem der går på uddannelser uden for byen, er svære at få herind. De studerer der og bor der.

CU

FÆLLESSKABER (Butiksliv)

Vi kender ikke til nogen fællesskaber på tværs af byen.

CB

RUM (Ung/Studerende)

Vigtigt med forskellige mødesteder for unge rundt i byen – ex. 'Huset' og 'Platformen'. Uformelle mødesteder, hvor man kan mødes på tværs.

FU

Disse kort fremhæver de unges ønske om uformelle mødesteder, som kan danne ramme for fællesskaber, for studerende fra forskellige uddannelser, også dem som ikke er placeret i centrum. Nogle kender ikke til fællesskaber på tværs, på trods af de er vokset op i byen.

Handelsfællesskab

Særligt butiksejernes udtalelser omkredser, at samarbejdet om at skabe sammenhænge i byen halter. De efterlyser, at der løftes i flok, at man udviser service ved at henvise mere til hinanden for at bakke op om det lokale handelsfællesskab og bymiljø. Det er vigtigt for aktørerne, at man kan få øje på ekspertisen i byen for at blive ved med at være en del af bybilledet - og ikke blot omlægge til ren online handel.

Der er noget på færde omkring stolthed af, hvad vi kan i Esbjerg til sammen, fordi henvisningen også er en service, en invitation til at kigge i en bestemt retning, få øje på eksperterne i byen. Det med at være en del af bybilledet - mere end en butik.

MULIGHEDER (Butiksliv)

Vi sender folk til anden lokal butik, hvis kunde ikke kan få ex. str. hos dem.

shop lokalt og fysisk.

Expertise.

CB

RUM (Butiksliv)

vi burde måske lukke vores fysiske butik og gå 100% online

Men vi vil gerne være en del af gadebilledet.

CB

FÆLLESSKABER (Kulturliv)

STREET FOOD *
↳ STREET ART → BLENKE M.M. (MINIMALS) FRA KØB 180

* LOCALE KUNSTNERE
↳ RAMME ALLE SANSER + RÅT UDTRYK + UDSTILLING.

* BILKARTYDS → RENOVERET - STANDERE, GENBRUGT SOM TOPBAR!

DB

UDFORDRINGER (Butiksliv)

30 minutters Parkering - så kan man kun nå 1 butik.

særligt hvis man skal fra sidegaden til gaden.

CB

UDFORDRINGER (Byliv)

Vi har ikke et rigtigt fællesskab. At sende kunder fra en butik til en anden - det sker sjældent. Folk siger ikke noget, det er vores mindset, derfor er det svært at skabe fællesskab.

EB

RUM (Ung/Studerende)

'Den døde ende':

'Den døde ende' af Kongensgade forbinder Strandbygade, turen til Fanø og gågaden - man burde færdes der mere naturligt.

Det er ikke et sted, hvor man bare lige skal hen, hvis man ikke her et ærinde der.

EU

RUM (KulturLiv)

SIDEGADER: FUNGERER
MEGAGODT - STEMNING TIL
AMBIENTE: BELEGNING
+ PEJLEMÆRKER.

↳ HVER GADE HAR EGEN
IDENTITET (EKS. LAMPE
SOM MAN OGSÅ KAN
KRAVLE OP TIL)

↳ KOMMUNE LAGER
LAMMEVÆRNE FOR EKS.
UDESERVERING.

↳ DET PRIVATE INITIATIV
BK FREMMES! (UNIVERSITET)

RUM (ByLiv)

Broen og Kongensgade:

Der skal være sammenhæng mellem moderne/ny 'Broen' og det resterende strøg.

EB

MULIGHEDER (Ung/Studerende)

'Den døde ende':

Lige nu må der køre biler, så det er ikke hyggeligt at sidde der nu. Hvis der kommer café og grønt, er det måske et sted, man har lyst at mødes.

DU

MULIGHEDER (Butiksliv)

Man burde
stoppe gågaden
ved stormgade
og lave en
smuk ramme
til gågaden
lidt a la julelysene

UDFORDRINGER (Ung/Studerende)

Kongensgade:

'Vældig fin renovering, men det har ingen interesse. Det skiller sig ikke ud - fyldt med kædeboutikker'.

AU

KVALITETER (Ung/Studerende)

Sidegaderne (til Kongensgade):

Eks. Smedegade: Kaffemeden - hyggeligt, mindre entreprenant foretagende - skiller sig ud - 20 pers. vs. 200 pers. på Espresso House. God kaffe, men man skal vide, hvor det er.

AU

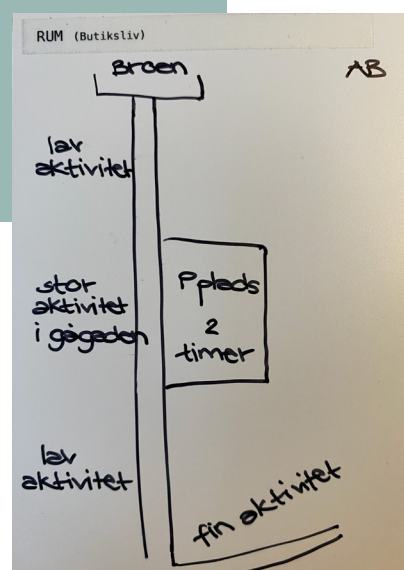
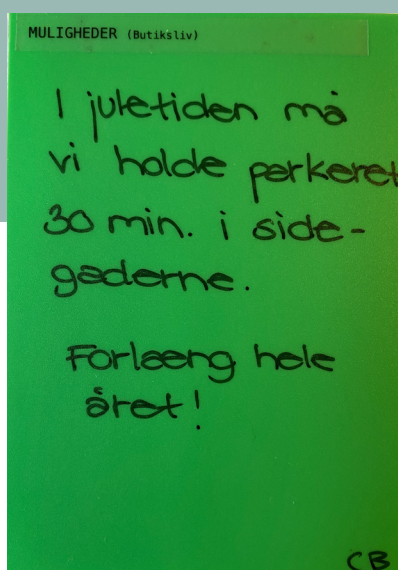
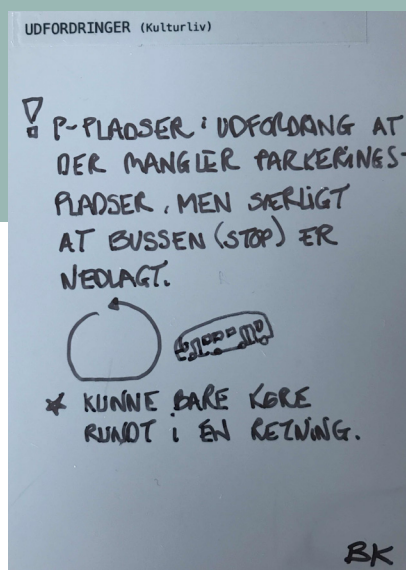
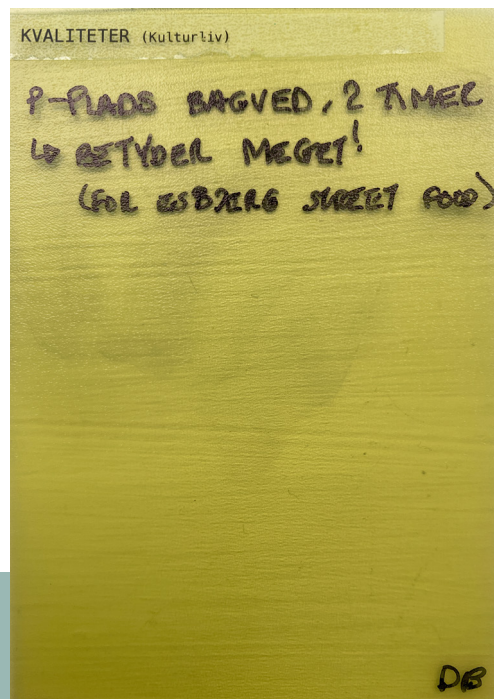
Konkret er der stor fokus på sammenspillet mellem Kongensgade, sidegaderne, Broen og 'den døde ende'.

Tilgængelighed

Et blik på infrastruktur og p-pladser viser, at byens bredde har en betydning for måden, man bevæger sig rundt på, og p-pladser/biler får automatisk en stor betydning, fordi man føler sig afhængig af dette foretrukne transportmiddel. Særligt fordi mange centrale parkeringspladser er kort-tidsbegrænsede, som gør, at man kører fra parkeringsplads til parkeringsplads – deraf oplever man ikke ting på vejen, griber det uventede, møder en ven, snupper en kop kaffe.

Aktørernes udsagn om betydningen af at kunne parkere i længere tid, for at opleve byen på en anden måde. Hvordan planlægger man flere butiksbesøg? Hvor mange gange vil man parkere sin bil, hvis man skal købe 3-4 ting? Det gule kort, med sigtet 'kvalitet', fortæller om, hvordan den 2 timers parkering, bagved Esbjerg Street Food, har en kæmpe betydning. Eller skal vi kun købe take-away?

Cykelstierne i byen er egentlig superfine, men alle har biler, og grid'et i byen giver blæsten frit spil - det er sådan, de fleste aktører har formuleret sig om 'at cykle'.

UDFORDRINGER (Ung/Studerende)

Vi skal også have de unge 8. og 9. klasse og gymnasie med. For ellers flytter 90% ud og 10% bliver håndværkere. Og ud af de 90% er der kun 10% der flytter tilbage.

EU

UDFORDRINGER (Ung/Studerende)

Folk cykler IKKE - det kunne ellers være smart, for der er rimeligt fladt.

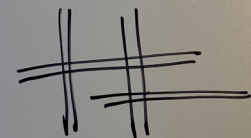
Men hvorfor skal man tage ind - der er selvfølgelig barrierer, tilbud men måske er det for nemt at blive derude? Derude er ikke sådan barrierer, men de kan jo have noget på deres uddannelsessteder.

CU

UDFORDRINGER (Butiksliv)

AB

vind.
også byens grid

det er derfor
ingen cykler

FÆLLESSKABER (Ung/Studerende)

(Om fællesskaber på tværs af uddannelsesinstitutioner)

Og altså.. hvad er centrum - det tager 10 min. at cykle derud til UC Syd (byens størrelse). Det handler også om, hvor de bor henne, og de fleste har bil (derfor p-pladser), og de tager ikke bilen ind til byen.

FU

FÆLLESSKABER (Ung/Studerende)

(Om fællesskaber på tværs af uddannelsesinstitutioner)

Og altså.. hvad er centrum - det tager 10 min. at cykle derud til UC Syd (byens størrelse). Det handler også om, hvor de bor henne, og de fleste har bil (derfor p-pladser), og de tager ikke bilen ind til byen.

FU

MULIGHEDER (Ung/Studerende)

Cykelstierne er superfine, tror ikke de er problemet, men der er en kultur omkring at man ikke cykler, men alle har 2 biler, så de kan jo bare køre.
Boede i ungdomsbolig før, og der var usandsynlig mange, der havde biler, selvom de lige var flyttet hjemmefra.
Biler er en selvfølge.

CU

Som tidligere nævnt er det svært at få de studerende fra de omkringliggende uddannelsesinstitutioner ind til midtbyen, på trods af at det kun er 10 min. væk. Her tales der om en af barriererne ved, at bilen er det foretrukne transportmiddel, også for studerende, fordi mange er pendlere. Det er nemmere bare at køre hjem.

Byen & Naturen

Der er noget helt særligt med byen og naturen. Alle roser den skønne natur rundt om Esbjerg. I byen er der parker, men vi hører også, at det er svært at få øje på den 'rigtige' natur inde i byen. Faktisk hører vi også, at det er svært at finde ud af, hvad man skal vælge og komme derud. Der er behov for en kobling (FU kobling, CU, DU).

RUM (Ung/Studerende)

By-parken er en lille oase. Der er ikke så mange grønne områder i bymidten, så de arbejder på at gøre det fint.

Østerbyen – der er grøn kile ude ved Platformen og UC Syd/Stengårdsvej.

FU

FÆLLESSKABER (Ung/Studerende)

KUUF:

Vi håber, at vi kan være med til at sprede livet mere ud i byen. Vi vil ikke tage liv fra de andre dele, men vi vil trække liv herved også – fællesskaber på tværs. Udlejerne i den ende er også indstillede på at der skal ske noget her.

DU

KVALITETER (Ung/Studerende)

Havnen:

Jeg kommer helt sikkert på havnen pga af vandet. Hvis man kravler op over et lille hegn, kan man se vandet og Fanø – ro. Når der er sol, her om vinteren, og den står lavt, så er det der, den er, fordi der er mere åbent. Vi bor på gågaden, mange mærkelge lyde. Nede på havnen finder vi ud af, hvor de kommer fra. "Nårhh, det er den der kran."

CU

MULIGHEDER (Ung/Studerende)

Der skal flere mennesker ind og bo i byen. Det ville give dem en grund til at være inde i byen – tilhørsforhold.

EU

UDFORDRINGER (Ung/Studerende)

Natur og vand (Udover havnen):

Ellers er det svært at komme ned til vandet – 5 km væk kan man komme til en strand – jeg søger generelt vand. Men det er svært at komme til vandet.

CU

MULIGHEDER (Ung/Studerende)

'Når man har mange muligheder for at komme tæt på naturen, kan det godt blive lidt defust, hvad man skal vælge. Der mangler måske nogle fiks-punkter. Eks. er det lettere at gå en tur, når der er en sti med skilte – det er selvforstærkende'.

AU

KVALITETER (Ung/Studerende)

Naturen:

Der er mange der taler om Marbæk Plantage pga biodiversitet.

FU

KVALITETER (Ung/Studerende)

Mit indtryk er, at børnefamilier er godt dækket ind, det er dem, man ser flest af i bybilledet. Moderne mødre craver café at hænge ud på. Det er deres skyld, at café livet blomstre.

EU

KVALITETER (Ung/Studerende)

Blæsten er bestemt også en faktor, men det handler om kontekst og temperament. Man tager i sommerhus ved Vesterhavet, fordi man gerne vil blæses igennem. Det må gerne være lidt råt - det blæser også meget i NYC (grid-by).

AU

KVALITETER (Ung/Studerende)

Ny lystbådehavn (ved de hvide mænd):

Det var ret fint egentlig - det var ret lækkert. Man kan risikere at cykle ret langt, og så er der ikke noget vand, fordi der er lavvandet. Men skal tit ret langt ud for at bade ordentligt (ud til Hjerting). En del af hverdagen om sommeren når man skal bade - tjekke tidevandskalenderen. Besværligt.

CU

Nogle mangler at blive taget i hånden og få vist de særlige steder koblet med den gode historie og tidevandets temperament. Måden at opleve naturen på, på naturens præmisser, modsat i en park. Insiderviden som gør, at man føler sig som en del af fællesskabet. Vis vejen, vis sammenhængen.

Inde i byen snakker flere om blæsten og råheden i form af bygninger, men andre steder hører vi om disse elementer som særkende for byen og området. Råhed, vind og vejr, tidevand og havn er kvaliteter.

Ro i byen

Særligt blandt de unge aktører i 'Ungeliv' bliver der lagt vægt på vigtigheden af åndehuller, pauser og ro i byen. Vi ser dette som en indikation på, at det gode byliv også giver plads til eftertænksomhed.

MULIGHEDER (Ung/Studerende)

Esehaven /Bibliotekshaven:

Et dejligt roligt sted.

Jeg kan godt lide det, men det bruges ikke til det, som det blev tiltænkt - skjult. Bruger det til ventetid mellem møder, men der kunne være potentiale.

Ikke et sted man kommer - møder ikke nogen der.

BU

KVALITETER (Kulturliv)

HISTORIE PÅ GRAVSTEN
I PARK/KIRKEGÅRD

↳ HISTORISK KERUCHEO

KULTURSKOLEN BRUGER
PARKEN TIL EKS. BILLED-
KUNST OG TIL TEATER.

AK

KVALITETER (Ung/Studerende)

Gangbroen - til havnen...

...ned ad trappen til to
flotte huse - en restau-
rant og et restaureret hus
- det er et af de mere
rolige steder.

BU

RUM (Butiksliv)

Parken ved
kirken bruger
vi.

- ligesom skolerne
gør.

CB

KVALITETER (Ung/Studerende)

Husene og konservatoriet:

Vi har jo ikke børsen eller an-
dre klassiske ting. Ny by, men
det giver plads og luft mellem
husene.

Stemning af gammel danskhed.

Går tur der - ellers er jeg
altid på cykel, og ligger derfor
mærke til små perler rundt
omkring.

BU

KVALITETER (Ung/Studerende)

Havnen:

Jeg kommer helt sikkert på
havnen pga af vandet. Hvis man
kravler op over et lille hegn, kan
man se vandet og Fanø - ro. Når
der er sol, her om vinteren, og
den står lavt, så er det der, den
er, fordi der er mere åbent.
Vi bor på gågaden, mange
mærkelige lyde. Nede på havnen
finder vi ud af, hvor de kommer
fra. "Nårrhh, det er den der
kran."

CU

RUM (Butiksliv)

offentlige
legepladser
i midt byen.

sådan et hyggeligt
initiativ, at mede
i gadebilledet.

BB

I samtalerne nævnes Esehaven, havnen og rolige villa-
kvarterer i midtbyen som eksempler på rolige steder.

Netværk & Entreprenørskab

I alle netværk er det tydeligt, at etableringen af entreprenante netværk er vigtigt for aktørerne. Nogle fremhæver, at de gerne skal være på tværs af alder og faglig ekspertise, hvor andre lægger særlig vægt på, at de unge skal kunne organisere sig selv under devisen 'af de unge, for de unge'.

FÆLLESSKABER (Ung/Studerende)

Vindrosen:

Mødes på tværs af alle mulige forskellige situationer, generationer og interesser, unge studerende, kontanthjælpsmodtager, håndværker - vigtigt at bygge bro, også til andre steder rundt i byen.

FU

FU: 'Mødes på tværs af alle mulige forskellige situationer, generationer og interesser [...] vigtigt at bygge bro, også til andre steder rundt i byen'.

MULIGHEDER (Kulturliv)

BRUG KUNSTRÅD SOM BUFFER!

↳ BRUG DE EKSPERTER DER ER TIL STEDET,
÷ KULTURELT OLGERSKAB I BYEN.

BK

KVALITETER (Kulturliv)

*'NEMT AT STARTE VIRKSOMHED I ESBJERG!

CK

UDFORDRINGER (Butiksliv)

Vi fylder 2 år til april.

Intet hjælp til opstart fra nogen i byen.

÷ hjælp til iværksætteri.

CB

RUM (Kulturliv)

"JOSEFINE" → LÅNER AF UDLEJER.
(TOM BUTIK)

↳ DEN ENES ØGO....

FORMÅL: UDSØLLING, VERKSTED OG FREMME/LÆRE ENTREPRENØRSKAB RENT LAUPEAKTØSK.

AK

FÆLLESSKABER (Byliv)

Vi skal stå sammen og være fælles om projektet, og så skal vi have en turistinformation og nogle ambasadører, der fortæller om alle oplevelserne.

Fra vadehav til by til hav.

EB

Når det handler om at skabe arbejdspladser bredt, hjælper netværk på vej. De fleste nævner, at der er stor handlekraft i byen - stor iværksætterånd. Derfor siger de også, at man sjældent får 'et nej', hvis man rækker ud. Sidst men ikke mindst nævnes det, at man måske godt kunne være bedre til at snakke sammen om ideerne eksempelvis i netværk, i stedet for at 'løbe' alene med ideer, der kunne have været et sammenhængende projekt.

Aktørerne fortæller om KUUF, Vindrosen, 'Josefine' og Platformen som gode rammer for bæredygtige netværk. Hermed menes netværk, som favner både sociale, kulturelle, miljømæssige og økonomiske værdier.

KVALITETER (Ung/Studerende)

De er gode til i Esbjerg at støtte op om nye initiativer.

FU

KVALITETER (Ung/Studerende)

'I Esbjerg er folk villige til at sætte ting igang - de er handlekraftige'.

AU

KVALITETER (Ung/Studerende)

'Raskt må det gå'

(Esbjerg motto) Men nogle gange kan det også komme til at gå lidt for hurtigt.

AU

MULIGHEDER (Ung/Studerende)

Entreprenørskaber:

Hvis man rækker ud, er det meget sjældent man får et 'nej' i Esbjerg.

Eks. de unge der har lavet jazz-klub på Industrien (bar).

AU

KVALITETER (Butiksliv)

AB

stor
iværksætter
ånd i byen.

ikke langt
fra tænke
til handling.

KVALITETER (Butiksliv)

skabe
arbejdspladser
for alle borgere.
Ex. Kern 180
og andre sociale
tilbud.

BB

AU: 'Raskt må det gå' (Esbjerg motto) Men nogle gange kan det også komme til at gå lidt for hurtigt.

Kigge ud & Sammenligne

Esbjergs fysiske placering helt mod vest i Danmark er til stede i mange af samtalerne. Nogle fremhæver, at Esbjerg har været set som 'porten mod vest' - porten mod resten af verden. Andre orienterer sig mod øst: 'Vi råber helt herovre fra' (til resten af Danmark). Sikkert er det, at der bliver kigget meget ud fra Esbjerg - på hvad andre gør.

UDFORDRINGER (Ung/Studerende)

Den geografiske placering er også imod dem - meget langt væk fra alt. Hvis man sammenligner med Vejle, som har ca. samme str., så er der mange flere steder, man kan tage hen.

CU

UDFORDRINGER (Ung/Studerende)

Det er ikke nødvendigvis størrelsen, det er også mentaliteten. Ting kommer langsommere herovre - der går lige 5-10 år før det kommer hertil. Det føles bondeagtigt. De steder hvor jeg har arbejdet, synes eks. det er vildt mærkeligt, at jeg ikke spiser kød. "Hvad spiser du så?"

CU

UDFORDRINGER (Ung/Studerende)

Vi er lidt udfordrede på pendlere.

AU

I kraft af Esbjergs placering og distance til andre større byer er der en generel udfordring med, at mange pendler til byen, hvilket også betyder, at de tager væk igen, og fritiden leves et andet sted. Det har stor indvirkning på bylivet. Det gør også, at nogle tendenser er længere tid om at komme til Esbjerg, hvilket er meget tydeligt for pendlere, da de ser det andre steder, men selvfølgelig også for både nationale og internationale tilflyttere (og turister). Hvor de nationale tilflyttere nok sammenligner mere direkte med andre danske byer, og de internationale tilflyttere ikke nødvendigvis forventer, at Esbjerg svarer til den by de kommer fra.

MULIGHEDER (Ung/Studerende)

'Men vi kan ikke måle os med de byer, vi sammenligner os med – det skal vi heller ikke, vi skal finde vores eget særkende'.

AU

MULIGHEDER (Ung/Studerende)

Stationen:

'Symbolsk i en station, når toget ikke kan komme længere – endestation'.

Esbjerg som udgangspunkt for resten af verden – man har kigget meget øst over. Internationale studerende anden forståelse end danske om forestillinger af storbyen. Lettere at tiltrække udenlandske end danske.

AU

Som det allerede er belyst under 'Invitation & Værtskab', så har det at stå ved sit ophav og dets særkende – at være stolt – en betydning for at kunne invitere andre.

Tematikken at 'Kigge ud & Sammenligne' spiller også ind, når en aktør fra 'butiksliv' eksempelvis siger: 'Når man starter på nyt studie i København, og alle skal sige, hvor de kommer fra, så hvisker man 'Esbjerg' og hoster samtidig'.

Denne tematik er i virkeligheden indgangen til den næste tematik, DNA & Særkende, hvor aktørerne igennem samtalerne har fået nævnt nogle af Esbjergs særkender.

DNA & Særkende

Vi fornemmer en stiltiende fascination af havnen og industrien, som mange forbinder med råhed. Her hører vi faktisk også en gryende stolthed af, hvad havnen har kunnet for byen til forskellige tider. Udviklingen fra fisk til Off-shore til grøn energi metropol. Vi har ikke hørt meget om de fisk, men vi fornemmer også, at aktørerne helst ikke vil snakke om dem. Havnen er forbindelsen til alt dette, og er på den måde en stor del af byen – det repræsenteres i form af maskinlyde fra kraner, mangefarvede skibe og rusten råhed. På det punkt ligner det en by i rivende udvikling.

UDFORDRINGER (Ung/Studerende)

By og havn (forbindelse):

Da vi flyttede hertil, fik vi en brochure, hvor der stod noget om broen. Det blev slået stort op, så skulle vi finde den, da vi var rundt og kigge på byen – Husker det var blevet reklameret for – Færdig for et par år siden. Levede dog ikke helt op til vores forventninger.

CU

Forbindelsen til og fortællingen om havnen er gennemgående i mange samtaler, særligt i 'ungeliv'.

RUM (Ung/Studerende)

KUUF:

'Ja' kontor. Man kommer ind, og så siger vi ja til ideerne og ser, hvor man kan tage det hen – vi stiller lokaler til rådighed for det.

DU

RUM (Ung/Studerende)

Havnen:

Jeg har aldrig set mere end et par mennesker på havnen – tapas + en restaurant mere. Havnen bruges som arbejdssted – det er ikke, et sted man er. Det er en skam. Folk kører dertil i bil.

CU

UDFORDRINGER (Ung/Studerende)

Esbjerg er en meget maskulin by, alt er rå og firkantet og kold industriby. Vores fantasi skal udfordres.

EU

UDFORDRINGER (Ung/Studerende)

Børn har et tilhørsforhold til byen, og så skal man finde ud af, hvornår de bliver sat af.

EU

KVALITETER (Kulturliv)

ESBJERG ER EN ARBEJDS-
BY (HISTORISK
PERSPEKTIV)

↓
MOD I BYEN (INNERST)
ER DER FLERE VILDER.

AK

KVALITETER (Ung/Studerende)

Havnen:

Jeg kommer helt sikkert på havnen pga af vandet. Hvis man kravler op over et lille hegn, kan man se vandet og Fanø - ro. Når der er sol, her om vinteren, og den står lavt, så er det der, den er, fordi der er mere åbent. Vi bor på gaden, mange mærkelge lyde. Nede på havnen finder vi ud af, hvor de kommer fra. "Nårhh, det er den der kran."

CU

Hvor havnen og industrien, som pågår, kan være et godt eksempel på et særligt kendetegn for Esbjerg, så handler tematikken også generelt om at opfinde sig selv, udvise vovsmod, originalitet og stå ved det vi gør, mener flere aktører. Små drivhuse i Kongensgade ned mod Broen er indrettet med caféborde - den løsning omfavner råheden, som blæsten og grid'et er med til at forårsage.

KVALITETER (Kulturliv)

OPFINDE SIG SELV -
VI RÅBER HELT HEROVRE
FKA - GØR NOGET NYT -
GÅ-PÅ-MOD!

(EKS. TIDIGERE HEAVY
METAL)

BK

KVALITETER (Ung/Studerende)

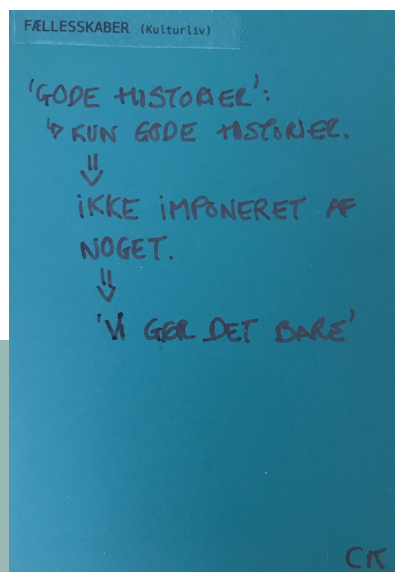
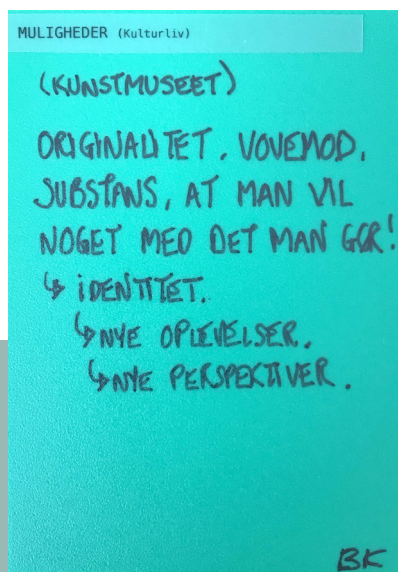
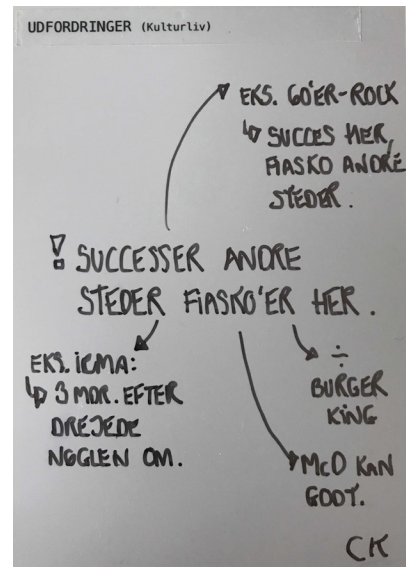
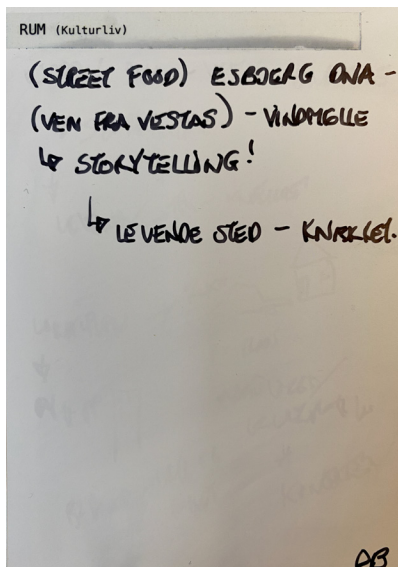
Alle byer skal jo også have deres eget. Det er også ok, at industrien er en del af DNA'et. Synes IKKE Esbjerg skal være noget helt andet.

CU

KVALITETER (Kulturliv)

MAN ØJVER FARVET AF
DET STED MAN ER.
SÅ MAN ØJVER NØDT
TIL AT VEDSÆTTE
DE AKTIVITETER DER
ER.

AK

For aktørerne handler det ikke nødvendigvis om at gøre noget nyt, men at vove at fortælle om det der allerede er.

Opsamling på tematikker og historier

Med tematikkerne er der givet et billede af Esbjerg på en anden måde, med andre opmærksomheder. En dejlig by, som sprudler og popper. En by der kan høres, et liv der kan høres. Der er lovende historier med kvaliteter af brogethed. Med øje for kvaliteter i byen kan man løfte den mere i deres retning.

I arbejdet med tematikkerne er der selvfølgelig også forskellige interesser i de 3 aktørnetværk:

Særligt i **butiksnævret** er de optagede af den sammenhængende by og tilgængelighed i form af parkering. De taler meget om netværk, ikke så meget om private fællesskaber. Der er i høj grad fokus omkring Kongensgade og sidegaderne, samt stor vægt på invitation og værtskab. Generelt er mange dialogkort med sigterne 'rum' og 'udfordringer'. Dog ser de mange muligheder og kvaliteter under tematikken 'DNA & Særkende'.

Kulturnævret har overvægt af kvaliteter og muligheder generelt, og de er særligt optagede af tematikkerne 'DNA & Særkende', 'Fællesskaber & Mødesteder' og 'Invitation & Værtskab'. Ydermere har de stort fokus på mulige rum og kultur i byrummet.

I **'Ungeliv'** er de meget optagede af 'Husets' kvaliteter og mulige fremtid. I dette netværk bruges havnen meget aktivt i hverdagen, de vægter adgangen til naturen højt, samt mødesteder for fællesskaber, specielt på tværs af studieretninger, men også aldersgrupper. De unge tilflyttere taler især meget om tilhørsforhold og invitation ind i Esbjerg-fællesskaber - relationer der kan skabe en større tilknytning til byen.

Indsigter

Invitation & Værtskab

Fortæl, tag i hånden, ta' ejerskab

Mindset & Værdier

Individuelt gå-på-mod, jantelov, hjemme bag gardinerne

Fællesskaber & Mødesteder

På tværs af netværk og grupperinger, synlighed

Tilgængelighed

Infrastruktur, p-pladser/tidsbegrænsning, oplevelser på vejen, flow i byen

Byen & Naturen

Kobling af by og natur, værdsætte naturens temperament, indbyrdes afhængighed

Netværk & Entrepenørskab

Handlekraft og iværksætterånd, af de unge for de unge, kryds alder og ekspertise, sjældent nej

Kigge ud & Sammenligne

Afstand og forsinkelse, endestation, hvad kan vi?

DNA & Særkende

Råhed og lyde, industri og havn, fra fisk til olie til grøn energi, blæst og tidevand, mindset, stolthed og vovemod

Anbefalinger & Next steps

Kvalitativ og kvantitativ

Som beskrevet tidligere er de tidlige indikationer brugt som ekstra inspiration til den kvantitative del af bylivsanalysen, som bliver udført af Exometrics. Følgende tematikker er givet videre til Exometrics arbejde: 'Byen & Naturen', Netværk & Entreprenørskab' samt 'DNA & Særkende'. Dette fordi 'Tilgængelighed' og 'Invitation & Værtskab' allerede var repræsenteret som spørgsmål til deres interviews.

Sideløbende med bylivsanalysen er der gennemført en detailhandelsanalyse af analysebureauet ICP. De to analyser har ikke haft indflydelse på hinanden undervejs. På trods af analysernes forskellige fokusområder er der alligevel enkelte overensstemmelser. Nogle af konklusionerne, som ICP drager i deres analyse, ligger tæt op ad de indsigter, aktørsamtalerne har frembragt - de peger blandt andet på vigtigheden af, at alle de forskellige aktører i byen aktivt samarbejder, og tager fælles ansvar for at løse udfordringer, samt at styrkelse af bylivet ikke kun kan baseres på shopping alene, men at der også er brug for andre oplevelser i byen. De understreger i den forbindelse, at byens understøttelse og fastholdelse af unikke butikker er afgørende. Hvilket aktørerne i bylivsanalysen også udtrykker, når vi hører dem sige, at det er vigtigt, at man kan få øje på ekspertisen i bybilledet, ligesom at tilgængelighed også er et tema i begge analyser (ICP, 2021).

Sam-skabelse fortsat

Under hele forløbet har der været stor interesse fra de medvirkende aktører om det vi-

dere forløb. Vi anbefaler, at der følges op på dette, da aktørerne er interessenter og mulige ambassadører i dette projekt, men også kan blive vigtige stemmer i fremtidige projekter, Esbjerg Kommune måtte igangsætte. I projektkommissoriet lægges der særlig vægt på at skabe en stærk forankring hos interessenterne, netop således, at analyserne kan bruges langsigtet og til en bred vifte af udviklingsopgaver for byerne. Når de nærmere rammer og overordnede mål for projektet er besluttet, vil vi anbefale at inddrage de deltagende aktører igen eksempelvis til en fælles workshop, som kan give yderligere viden, samt sætte retning for mere konkrete prototyper og løsninger. En fælles workshop vil kunne bygge videre på de anslag, der er taget til nye netværk via stafetsamtalerne. Kommunikation er yderst vigtig i sam-skabelsesprocesser (læs mere om dette i del 2).

Mulig anvendelse

Indsigterne fra den kvalitative del af denne bylivsanalyse, kan bruges som åbning til yderligere undersøgelse med afsæt i de forskellige niveauer af viden, hvor vi opfatter tematikkerne som det første niveau, idet det går på tværs af alle 3 netværk. Det andet niveau er de enkelte netværk for sig, hvor der vil kunne fokuseres på netværkets fælles agenda. Det tredje niveau er sigterne i analysen, som har mere karakter af at være et redskab, som kan belyse byen fra forskellige vinkler/sigter. Det er ikke nødvendigvis givtigt at læse om alle 'udfordringer' på en gang, fordi listen er afkoblet fra konteksten, men det kan give et overblik over mulige opmærksomhedspunkter. Eksempler som analysens indsigter med fordel kunne have input til kunne være: turismeområdet, Kulturelle tilbud som Huset, Projekt 'Den døde ende' og Kommunikation fra div. Instanser.

DEL 2

DESIGNFAGLIG

Indledning

I denne del beskrives de designfaglige perspektiver af projektet 'Sammen om byerne', hvor der særligt lægges vægt på begrebet sam-skabelse i forhold til borgerne i byen, og hvordan design kan understøtte fremtidens velfærdsmedarbejdere ved at facilitere aktiviteter og menneskelige relationer med særligt henblik på aktørerne i de 3 opsatte netværk (butiksliv, kulturliv og de unge/studerende) i Esbjerg.

Formålet med sam-skabelse er at skabe langsigtede løsninger på samfundsmæssige problematikker. I et projekt som dette, hvor byen er målet for samarbejdet, er det vigtigt at sam-skabelsen sker på tværs af de gængse strukturer i bysamfundet, så hierarkier udjævnes, og fælles ejerskab opstår. Ydermere er det netop i denne tidlige fase, som ligger før selve projektet (pre-projektet), at der er mulighed for at opnå samfundsmæssig værdi på længere sigt ved at generere viden sammen med aktørerne (Sanders & Stappers, 2012; Bruhn & Jarlskov, 2019).

Sam-skabelsesprocesser kræver en høj grad af transparens og tydelig kommunikation om rammen for, hvorfor og hvordan samarbejdet etableres, og forløber. Løbende afstemning ift. alle involverede parter i større eller mindre grad er essentielt for at skabe og bevare ejerskab til projektet (Bruhn & Jarlskov, 2019).

Det indsamlede materiale og de afledte indsigter deraf bygger på stafetsamtaler med aktører i ovenstående 3 udvalgte netværk på tværs af Esbjerg by. Stafetsamtale som metode og de dertilhørende dialog- og opsamlingsværktøjer danner basis for forskningsundersøgelsen i projektet. Det er under selve

stafetsamtalerne, at der er skabt og faciliteret et rum for sam-skabelse, hvor borgerne er eksperterne i deres by, og generative dialogværktøjer åbner op for tavs viden gennem hverdagsfortællinger. Dialogværktøjet er udviklet til projektet, og er justeret til efter hvert netværk.

En oplagt måde at arbejde videre med indsigterne på kan være at afholde en fælles workshop for aktørerne, og/eller direkte at etablere et sam-skabelseslaboratorium til den videre demokratiske proces (Binder, 2008).

Som designere kan vi fremelske og samskabe nye forestillinger om byens udvikling, og hvordan nye netværk bliver mulige – nye netværk som styrker lokale, sociale og kulturelle ressourcer, der danner grobund for nye former for iværksætteri og entreprenørskab. Forestillinger, som kan diskuteres og forfines, i forhold til behov og adfærd, som en del af en social læringsproces.

Vores nysgerrighed og engagement i byer handler særligt om det levede liv - hverdagen i samfund og fællesskaber i sammenhæng med verden i en bæredygtig fremtid.

Kontekst

Mange byer i Danmark og Europa er udfordret af en bymidte, der dør hen. Traditionelle butikker i centrum forsvinder i takt med, at onlinehandlen øges, og butikscentre uden for byen danner koncentrerede indkøbsmuligheder. På grund af corona-krisen er privatforbruget dalet.

Lykkes vi ikke med at imødekomme disse udfordringer, får det vidtrækkende konsekvenser for sammenhængskraften, og måden vi lever på i byerne. Omvendt giver disse udfordringer os muligheden for at gentænke byliv, handel og forbrug, på en måde, som revitaliserer bymidten og fremmer en grøn omstilling (2020 Strategic Foresight Report - Charting the course towards a more resilient Europe, 2020). Når en stor ekstern krise, såsom COVID-19-pandemien, rammer lokalsamfund verden over, bliver det tydeligere og mere relevant end nogensinde. Der er brug for at kunne tilpasse sig nye omstændigheder, livs- og levevilkår. Det er mest presserende at afhjælpe den øjeblikkelige krise, men det er lige så vigtigt at få indsigt i, hvordan vi kan omstille os og leve i den nye virkelighed på længere sigt (KL, 2020; 2020 Strategic Foresight Report - Charting the course towards a more resilient Europe, 2020; Online Meeting Report - Urban Solutions: Learning from cities' responses to Covid-19, 2020; Fremtidens By, 2010).

Samtidig med at antallet af individuelle forbrugsgoder stiger, sker der en tilsvarende tilbagegang af de fælles lokale ressourcer. Blandt andet mindskes forudsætningerne for samarbejde, at dyrke lokalsamfundet, tillid til hinanden, natur, veje, parker og ren luft. Ganske enkelt fordi de nye forbrugsgoder optager vores tid, og ofte er forbundet med res-

sourceforbrug både i tilblivelse og i brug. En bæredygtig transformation vil kunne understøtte større omtanke med fælles lokale ressourcer, myndiggørelse af individet, sociale relationer og frigive tid til eftertænkksomhed, således at byens ressourcer i højere grad kan aktiveres i netværksbaserede løsninger (Manzini, 2003). Den form for forandringer kræver samarbejde på tværs af sektorer og et fokus på nye former for entreprenørskab, der inddrager byens mange forskellige aktører fra borgere, foreninger og organisationer til butiksejere, ansatte, kommunalt ansatte og politikere (KL, 2020).

Vi ser mødet mellem grøn omstilling og udvikling af bylivet som en præmis for fremtidens by. Grøn omstilling kalder på nye former for velvære og trivsel, som ikke baseres på forbrug. Det er hverken miljømæssigt eller socialt bæredygtigt.

På Designskolen Kolding tror vi på fællesskaber og netværk som en del af den grønne omstilling. Vi har set indikationer på flydende grænser mellem netværk, og måden vi forbruger på - en bevægelighed hvor rum, personer og forretninger har mangeartede identiteter.

Eksempelvis i forskningsprojektet THREAD - som havde fokus på, hvordan tekstilhåndværk, design og produktion kunne danne grobund for integration af indvandrerkvinder. Her så vi, hvordan et netværk af kapaciteter udviklede sig på tværs af de sædvanlige barrierer inden for det lokale samfundssystem i Kolding, hvor kommune, socioøkonomiske virksomheder, offentlige workshops og pri-

vate virksomheder udvikle sig til forretningspartnere (Skjold, Nosch, Malcolm-Davies, & Bang, 2020). Flere indikationer fra projektet pegede på netværk på tværs af sektorer som et nøgleelement i sigtet mod bæredygtig lokal byudvikling.

Vi ser nye stofstrømme og andre rum, end vi er vant til opstå i de flydende grænser mellem netværk. Heraf er vores påstand, at en shoppingtur er ikke bare en shoppingtur, en butik er ikke bare en butik, og en borger er ikke bare en borger.

For at få øje på forskelle, se sammenhænge og aktivere byen i bredere forstand må vi spørge bredere ud end de gængse instanser, som er nedsat til at udvikle byen – vi udgør byen sammen. Det store billede viser det brogede byliv – det som ikke umiddelbart kan måles – og giver os mulighed for at skabe sammenhæng mellem menneskelige- og fysiske ressourcer.

Som designere tager vi udgangspunkt i mulighedsrummet, og spørger ind til byens potentiale ved hjælp af dialogværktøjer. På den måde vil vi vække den autentiske by – så rigtige mennesker i byen kommer til syne. Byens nerve. Vi ser, at turistens oplevelseskvalitet og hverdagskvaliteten blander sig. Fornemmes et interessant og autentisk hverdagsliv i en by er der god grobund for turisme. Rum til oplevelser og synlige spor af livet med byen – ikke bare livet i byen. Et sted vi kan påvirke og agere anderledes, end vi plejer – mødes for at udveksle og udvikle os sammen. Udtryk giver indtryk, og indtryk giver udtryk. Når engagementet bliver bindeled, opstår der nye stofstrømme, nye netværk og nye rum, som oplevelsesmæssigt giver os en anden forståelse af byen og en anden tilknytning. Det vækker en gryende opmærksomhed på andre kvaliteter, hvor byen bliver bedre til noget andet på grund af de nye åbne konstellationer – nye bindinger – nye forbindelser.

Bymæssig levedygtighed er summen af en lang række faktorer, som handler om at tilfredsstille borgerens fysiske og psykiske behov og ønsker. I takt med at den indbyrdes afhængighed i forhold til hinanden og verdens ressourcer bliver mere og mere tydelig, ændrer behov og ønsker sig hurtigere end nogensinde. Som effekt heraf bliver behovet for at være omstillingsparat i en by afgørende. Er der ikke mulighed for at danne nye konstellationer, mister byen sin modstandskraft, og bliver sårbar. For at opnå resiliens er der brug for et nyt mindset, som åbner op for mangeartet handlekraft. Et fælles mindset, der gør os i stand til at operere på tværs af siloer og hierarkier, hvor den indbyrdes afhængighed er en præmis for fortsat at kunne leve sammen med byen.

”

Det vækker en gryende opmærksomhed på andre kvaliteter, hvor byen bliver bedre til noget andet på grund af de nye åbne konstellationer – nye bindinger – nye forbindelser. Bymæssig levedygtighed er summen af en lang række faktorer, som handler om at tilfredsstille borgerens fysiske og psykiske behov og ønsker”

Rammer

Denne del af bylivsanalysen er i udstrakt grad båret af frivillighed og et højt engagement fra de deltagende aktører. Graden af frivillighed strækker sig fra eksempelvis de unge studerende, som deltager pga. deres personlige interesse i byens udvikling til de aktører, som i højere grad deltager pga. tilknytningen til byen i form af deres profession. Vi har dog ikke oplevet at engagementet varierede.

Stafetsamtalernes karakter kan åbne op for mere personlige fortællinger og holdninger. For at åbne op for denne form for tavs viden kræver det, at der skabes et trygt rum både under selve samtalen, men også i det videre forløb, hvor de indsamlede indsigter gives videre til den nedsatte styregruppe, som er forankret i kommunen.

Hele del-projektet er gennemført under corona-pandemien, hvor Danmark har været præget af nedlukninger og restriktioner bl.a. i forhold til nærkontakt mellem mennesker, rejserestriktioner på tværs af kommunegrænser, samt påbud om brug af værnemidler så som mundbind, håndsprit mv. Særligt efter årsskiftet kom der skærpede restriktioner, som gjorde at vi, sammen med medarbejdere fra Teknik & Miljø, justerede projektplanen, hvor vi var særligt udfordrede på de mange planlagte personlige møder med aktørerne i form af byvandring i Esbjerg. Vi omlagde hele projektet til et onlineformat. Dette krævede ekstra indsats i forhold til at skabe tryghed for mennesker, vi mødte for første gang i det online format. Ydermere krævede det også mere tid og fleksibilitet af aktørerne, da de skulle mødes med os til et formøde, for at vi selv kunne gå deres planlagte rute i Esbjerg, hvorefter vi mødtes med dem igen til

det egentlige stafetmøde. Projektet blev af den grund forlænget, men betragtes grundlæggende som et kort projekt med en varighed på 4 måneder inkl. forlængelsen.

[1] THREAD: Textile Hub for Refugees' Empowerment, Employment and Entrepreneurship Advancement in Denmark - a new model. Støttet af Innovationsfonden Danmark, Grand Solutions.

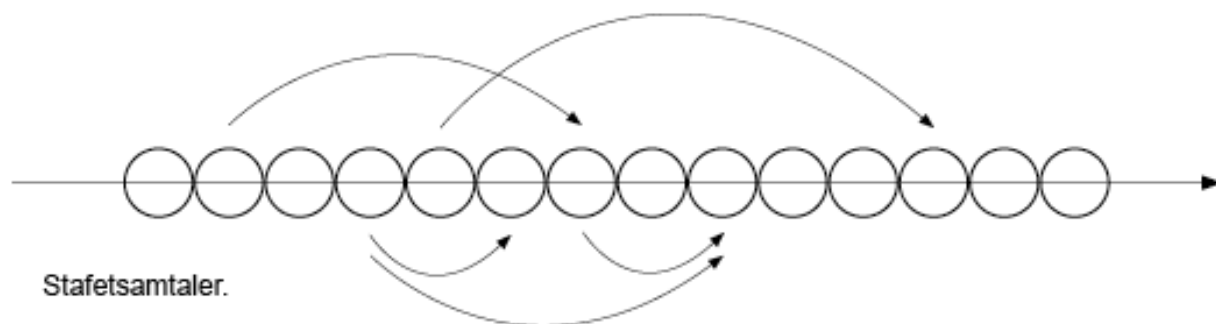

Dialogværktøj

Stafetformatet fordrer en anden form for facilitering end eksempelvis facilitering af en normal workshop med en gruppe af deltagere, hvor 'samarbejde', 'formål' og 'gennemførelighed' er de vigtigste faktorer. Denne form for facilitering kan kaldes 'design facilitering', og lægger vægt på 'det menneskelige perspektiv', 'erfaringsmæssig viden' og 'en kreativ tilgang' (Aguirre, Agudelo, & Romm, 2017).

I stafetsamtalerne er vi bindeled mellem de enkelte aktører både lineært, men også ved at referere til opmærksomhedspunkter i samtalerne således, at der dannes tråde i samtalen (se figuren øverst side 52). Deltagerne skal have oplevelsen af, at de er med i noget mere end den ene samtale med os. Vi bringer stemmerne sammen, og trækker på vores brugerforståelse og empatiske evner. I stafetformatet overgiver vi dele af kontrollen ved at lade deltagerne forberede og styre byvandringens forløb. På den måde får de ekspertrollen, fordi vi følger deres agenda i deres by. Vi beder aktørerne om at vise os steder i byen, men egentlig er disse blot triggere til at fortælle om deres hverdagsliv i byen. Og vi lader dem vide, at vi står for opsamlingen gennem vores fysiske værktøj, hvor de kan følge med i det, vi sammen 'optager' fra samtalen. Deltagerne har her også retten til at trække en udtalelse tilbage, så den ikke tages med i den samlede analyse. Både referencerne der danner tråde i samtalen, samt en instagramprofil oprettet til det specifikke netværk, skal give aktørerne oplevelsen af, at de er en del af flokken, og kan følge flokkens bevægelser (ibid.). Målet er, at man går derfra med noget andet, noget nyt, nye perspektiver end før man deltog.

Udfordringer ved metoden

Formatet 'gå-tur' har både fordele og udfordringer. De giver en større forståelse for stederne, byen og dens historier, når man går sammen i den rigtige kontekst, og oplever byen med alle sanser, og kan se kropssprog. Ydermere er der mulighed for spontanitet og afstikkere fra ruten ved en pludselig indskydelse. Omvendt oplevede vi, at det var svært at 'optage' samtalen på dialogkortene, mens vi gik og gøre det synligt for aktøren, hvad der blev optaget. Dette skyldes både konstant bevægelse og vejrforhold. På trods af at dialogværktøjet var udviklet, så materialerne kunne tåle vind og vejr.

Onlineformatet var anderledes let at 'optage', og det var tydeligt for aktøren, hvad der blev 'optaget' på skærmen undervejs i samtalen. Dog var denne metode ikke spontan på samme måde, og kropssproget kunne ikke aflæses på samme måde i fremvisningen af byen.

Det var et anderledes første møde med aktøren, dog hjalp det, at mødet var delt op i to, således at selve stafetmødet først blev gennemført på det andet møde.

Forud for alle samtaler lavede vi en drejebog med nøjagtige minuttal, indledende og uddybende spørgsmål, tidspunkter til at tage fotos, bringe den forudgående aktørs stafet på banen, samt opsummere samtalen til en stafet sammen med aktøren. Også her var det nemmest at overholde minuttal i onlineformatet.

Fysisk byvandring

Simpelt, let håndterbart dialogværktøj.

Tag højde for omskifteligt vejr.

Vær særligt opmærksom på at styre tiden.

Tematikker på tværs af en by

De fælles tematikker opstod ved, at vi grupperede de udfyldte dialogkort på 3 måder: 'netværk for netværk', 'på tværs af netværk' og ud fra 'de 6 sigter'. På den måde blev de brogede historier tydelige for os, og den indbyrdes sammenhæng mellem de enkelte tematikker blev også synlig. Således kunne vi både ud fra mængde af udsagn om et emne og beslægtede emner udvælge de vigtigste tematikker.

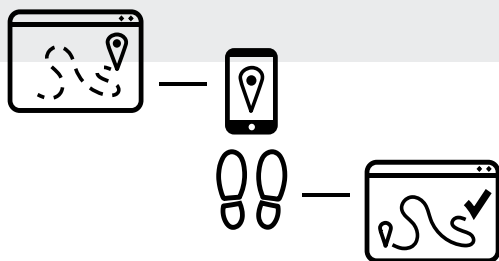
Online byvandring

Måden at møde folk på online er anderledes, tydelig mimik er vigtig (smil, grin, tal højt og tydeligt, se ind i kamera)

Billederne fra byen er taget, de kan ikke lige gøres om, hvis vinklen er forkert.

Nogle vil ikke have taget skærmbillede, de vil hellere eftersende et de selv har.

Der kan være tekniske udfordringer.

Konklusion

Designeren i byen

Med afsæt i byens nye materialestrømme, nye netværk og flydende grænser mellem rum hjælper vi med at visualisere og konkretisere en hverdag, som er en lille smule anderledes, så det bliver muligt for de mange forskellige aktører i en by at bidrage til nye visioner fra deres ståsted i byen.

Nye Perspektiver

Vi, som designmiljø, kan skubbe denne fælles grønne byudviklingsproces videre gennem interventioner, som tydeliggør byens nye kvaliteter, samt kontekstualiserer og konkretiserer. Som i denne analyse hvor stafetsamtalerne er opstarten på at ændre et mindset for at afsøge fælles visioner. En dialog, som vi designfagligt indgår i, fordi vi er optagede af, hvordan hverdagspotentialer kan styrke byen på tværs - hvordan den indbyrdes afhængighed kan afspejles i måden, vi lever sammen på. De konkrete løsningsforslag er i denne sammenhæng ikke vores ærinde - vores formål er at åbne op for en fælles ændring af mindset. Det sætter os i en position, hvor vi som designere er delagtige, men også svage sammenlignet med aktørerne i en by. Deraf har vi et frirum til at efterlade nogle gryende håndgribelige spor af, hvordan vi ser byen, og hvilke bindinger vi forestiller os.

Vi må øve os på fremtiden på en måde, hvor forberedelsen favner både det forudsigelige og det uforudsigelige i transformationen af byer. Udfordringerne er komplekse, og deraf er vi nødt til sammen at afsøge og lære, hvad bæredygtige levemåder kan være. Værktø-

jer, som åbner op for at identificere og forstå potentialet i nye perspektiver, samt mulighed for at ændre uhensigtsmæssige aspekter i tidligere modeller, netop ved at åbne op for en bredere samtale. Derved kan vi skabe forslagsstilling med afsæt i den brogede by. Mulighederne ulmer under overfladen. Vi bliver klogere sammen af at teste dem.

Nye Netværk

Ved at tale på tværs af etablerede konforme grupperinger (Kommune, organisationer, foreninger, selvstændige erhvervsdrivende, borgergrupper) i byen, og samtidig udjævne hierarkier, opnår vi at sidestille de forskellige lag af beslutningsmandater i byen, og muliggør netværk på baggrund af forslagsstillingen relateret til de enkelte udfordringer eller visioner.

De nye former for netværksstrukturer kan give plads til spirende autentiske subkulturer. På den måde opnår byen en agilitet overfor det uforudsete, som gør den modstandsdygtig.

Lokal Forslagsstilling

Den fælles visualisering af fremtidens by er afgørende for at kunne nå derhen. Lokal byudvikling kan for nogle synes utilstrækkelig i sammenhæng med vores globale udfordringer, men ændringerne er lettere at implementere lokalt, og effekten aflæses hurtigere. Ydermere fører små initiativer ofte til, at andre inspireres og tilpasser løsningen til deres nærmiljø (Colville-Andersen, 2020). På den måde kan konkrete løsningsforslag, selv i det små, starte en kæde af forslagsstillinger - en fælles proces, som gør, at vi øver os på fremtiden.

Litteraturliste

Aguirre, M., Agudelo, N., & Romm, J. (2017). Design Facilitation as Emerging Practice: Analyzing How Designers Support Multi-stakeholder Co-creation. *The Journal of Design Economics and Innovation*, 3(3), s. 198-209.

Arealudvikling, R. (2010). *Fremtidens By*. København: Realdania Arealudvikling.

(2020). 2020 Strategic Foresight Report - Charting the course towards a more resilient Europe. European Commission.

Binder, T. (2008). *WHY DESIGN:LABS?* Stockholm: Design Inquiries.

Bruhn, I., & Jarlskov, C. (okt. 2019). *Samskabelse*. Hentet marts 2021 fra vidensportal.dk

Colville-Andersen, M. (Skribent). (2020). *Designing life-sized Cities* - Lecture given to design students of Pratt Institute, New York and Kolding School of Design [Film].

ICP. (Feb. 2021). *Esbjerg Kommune Detailhandelsanalyse*. Rødovre: ICP A/S, Institut Center-Planlægning.

KL. (2020). *Genstart handelsbyerne - Bæredygtige byer for fremtiden*. København: Kommuneforlaget A/S.

Manzini, E. (2003). Scenarios of Sustainable well-being. *Design Philosophy Papers*, s. 5-22.

(2020). *Online Meeting Report - Urban Solutions: Learning from cities' responses to Covid-19*. Paris: Unesco.

Sanders, E. B.-N., & Stappers, P. J. (2012). *Convivial Toolbox - Generative Research for the front end of Design* (3rd printing 2016). Amsterdam: BIS Publishers.

Skjold, E., Nosch, M.-L., Malcolm-Davies, J., & Bang, A. L. (2020). www.designskolenkolding.dk. Hentet fra Designskolen Kolding: <https://www.designskolenkolding.dk/node/2882>